

บทที่ 4

ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยรัตนโกสินทร์

สำหรับบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามทั้ง 4 สมัยในสมัยรัตนโกสินทร์ คือ สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย โดยในแต่ละสมัยจะวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามใน 5 เรื่อง คือ 1.การวิเคราะห์บุรุษสรรพนามด้านจำนวนคำ 2.การวิเคราะห์บุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนาม ได้แก่ บุรุษ เพศ พจน์ การรวมผู้ฟัง ไม่รวมผู้ฟัง 3.การวิเคราะห์บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม 4.การวิเคราะห์บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนม 5. การวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพ ไม่สุภาพ

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามทั้ง 5 เรื่องดังกล่าวในแต่ละสมัย มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

ในสมัยนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามโดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ 1. จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ 2. การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่ละหัวข้อย่อย มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์

ในส่วนนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องจำนวนคำบุรุษสรรพนามและประเภททางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนาม รายละเอียดดังนี้

ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มีบุรุษสรรพนามทั้งหมด 28 รูป เมื่อนำมาจำแนกตาม บุรุษ เพศ พจน์ แล้วจะได้คำบุรุษสรรพนามทั้งหมด 44 คำ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 จำแนกได้ดังนี้ เอกพจน์ เพศชาย 4 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 6 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 1 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 1 ทั้งหมด 14 คำ

สรรพนามบุรุษที่ 2 จำแนกได้ดังนี้ เอกพจน์ เพศชาย 2 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 1 คำ และ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 10 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 2 คำ และ พหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 2 ทั้งหมด 16 คำ

สรรพนามบุรุษที่ 3 จำแนกได้ดังนี้ เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 8 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 2 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 2 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 3 ทั้งหมด 14 คำ

จากคำอธิบายข้างต้น สามารถแสดงในรูปตาราง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

ประเภททางไวยากรณ์							
พจน์	เพศ	บุรุษ					
		บุรุษที่1		บุรุษที่2		บุรุษที่3	
		คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน	คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน	คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน
เอกพจน์	ช	กระผม ผม กัน เรา1	4	นาย ได้เท่า	2	-	-
	ญ	ดิฉัน อีฉัน	2	หล่อน	1	หล่อน เจ้าหล่อน	2
	ช/ญ	ฉัน ข้า เขา อี ภู หนู	6	เอ็ง เจ้า เธอ เรา1 มึง ลื้อ ท่าน แก คุณ หนู	10	แก เขา หนู คุณท่าน ท่าน เธอ มัน อี	8
	รวม		12		13		10
ทวิพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา2*	1	เจ้า ท่าน	2	เขา ท่าน	2
	รวม		1		2		2
พหูพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา3*	1	เจ้า	1	เขา มัน	2
	รวม		1		1		2

หมายเหตุ * คือ การรวมผู้ฟังและไม่รวมผู้ฟัง เรา1 คือ เรา เอกพจน์ เรา2 คือ เรา ทวิพจน์ เรา3 คือ เรา พหูพจน์

จากตารางที่ 4.1 ผู้วิจัยพบว่า คำบุรุษสรรพนามบางคำ เช่น เรา สามารถใช้ในความหมายเอกพจน์ ทวิพจน์ หรือพหูพจน์ โดยไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ ดังนั้นการพิจารณาว่ามีความหมายเป็นทวิพจน์ หรือพหูพจน์ จึงต้องพิจารณาจากบริบท

ในขณะเดียวกัน การรวมผู้ฟังและไม่รวมผู้ฟัง ก็มีลักษณะเดียวกับพจน์ คือ การไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ การพิจารณาว่าเป็นการรวมผู้ฟังหรือไม่รวมผู้ฟังต้องพิจารณาจากบริบท

4.1.2 การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

ในส่วนนี้จะเสนอการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นแรก เริ่มจากการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงซึ่งถูกกำหนดด้วยบทบาททางสังคม และปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ความสนิทสนม

การวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม จะพิจารณาจากบทบาททางสังคมของผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งแบ่งเป็น 10 บทบาท⁷ คือ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา สามี ภรรยา คู่รัก เพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก

จากบทบาททางสังคม 10 บทบาทดังกล่าว สามารถนำมาจัดคู่ความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมได้ 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

⁷ ในการแบ่งบทบาททางสังคมนั้น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภทิพย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) ซึ่งแบ่งบทบาททางสังคมเป็น 14 บทบาท คือ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา สามี ภรรยา คู่รัก เพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ครู นักเรียน ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล แต่เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าจำนวนการใช้บุรุษสรรพนามตามบทบาท ครู นักเรียน ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการนั้น ที่พบมีน้อยมากจนไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนดได้ ดังนั้นจึงมีบทบาททางสังคมที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้เพียง 10 บทบาท

ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก

ทั้งนี้ เพื่อศึกษาว่าการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามนั้นจะมีความแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ตามบทบาทสังคมของผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง ทั้ง 7 คู่อย่างไร เช่น ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา หากผู้พูดเป็นสามีและผู้ฟังเป็นภรรยา สามีซึ่งเป็นผู้พูดจะใช้บุรุษสรรพนามใดแทนตนเองและใช้บุรุษสรรพนามอะไรแทนผู้ฟังซึ่งเป็นภรรยา ในทางกลับกัน หากภรรยาเป็นผู้พูดและสามีเป็นผู้ฟัง ภรรยาจะใช้บุรุษสรรพนามใดแทนตน และใช้บุรุษสรรพนามอะไรแทนผู้ฟังซึ่งเป็นสามี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนมด้วย

ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามบุรุษสรรพนามจะแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงซึ่งถูกกำหนดด้วยปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัยอย่างไร เช่น ในการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ผู้พูดต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับผู้ฟัง ในเรื่องอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนมด้วยว่า ผู้พูดมีอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ฟังแล้วเป็นอย่างไรและสนิทสนมกับผู้ฟังหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว หากผู้พูดมีอายุมากกว่า มีสถานะทางสังคมหรือทางเศรษฐกิจสูงกว่า และมีความสนิทสนมกับผู้ฟังจะใช้บุรุษสรรพนามใดแทนตัว และใช้บุรุษสรรพนามใดแทนผู้ฟัง

อนึ่ง นอกจากการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงแล้ว ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ถึงลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพและความไม่สุภาพอีกด้วย

ขั้นที่สอง เมื่อวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจะนำผลวิเคราะห์ดังกล่าวมาแสดงในรูปตารางเพื่อให้เห็นภาพรวมของการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่สาม ผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกและจัดกลุ่มตามแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมทีละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยนั้นได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันอย่างไร

ต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บุรุษสรรพนามแยกตามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ตามขั้นตอนดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ก. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุขภาพ^๑

การวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคมจะวิเคราะห์จากมุมมองของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟังกล่าวคือ เมื่อผู้พูดจะพูดกับผู้ฟัง ผู้พูดต้องคำนึงว่าตนเองมีบทบาททางสังคมที่เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับผู้ฟัง และตนเองมีอายุและสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างไรเมื่อเทียบกับผู้ฟังและสนิทสนมกับผู้ฟังหรือไม่ เช่นผู้พูดเป็นสามีพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นภรรยา เมื่อผู้พูดมีอายุมากกว่า มีสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง จะใช้บุรุษสรรพนามใด

นอกจากการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาในเรื่องความสุขภาพของของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 แต่ละคำด้วย

ในการอธิบายคำบุรุษสรรพนามต่อไปนี้ผู้วิจัยจะเสนอเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคมที่เป็นเงื่อนไขในการใช้บุรุษสรรพนามเท่านั้น สำหรับบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคมที่ไม่เป็นเงื่อนไข ผู้วิจัยจะขอละไว้ เช่น “กระผม” ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง ในตัวอย่างนี้ผู้วิจัยได้ละคำอธิบายในเรื่อง อายุและความสนิทสนมระหว่างผู้พูดผู้ฟังไว้ เนื่องจากผู้พูดสามารถใช้คำว่า กระผม ตามอายุและความสนิทสนมระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้อย่างไม่มีเงื่อนไข คือสามารถใช้ได้ในกรณีที่ผู้พูดอายุมากกว่า กรณีที่ผู้พูดอายุน้อยกว่า หรือ กรณีที่ผู้พูดอายุเท่ากันกับผู้ฟังก็ได้ และสามารถใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้พูดสนิทสนมและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

^๑ การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะไม่นำประเภททางไวยากรณ์ในเรื่องเพศ มาเกี่ยวข้องเนื่องจากในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดให้ เพศเป็น ประเภททางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนามไม่ใช่เป็นปัจจัยทางสังคม และจะวิเคราะห์เฉพาะบุรุษสรรพนามเอกพจน์เท่านั้น เนื่องจาก สรรพนามทวิพจน์และพหูพจน์ไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังอย่างชัดเจน

และในตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายในเรื่อง บทบาททางสังคม สถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจ ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง เนื่องจากเป็นการแสดงเงื่อนไขว่า ผู้พูดต้องเป็นผู้ได้บังคับบัญชาและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเท่านั้นจึงจะใช้ กระผม ได้

สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่พบทั้งหมดจำนวน 12 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. กระผม เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้เมื่อผู้พูดซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา เมื่อผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง
 - 1.2 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ผู้พูดเป็นคนไม่รู้จักกับผู้ฟัง
2. ข้า เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักที่ไม่สนิทสนมกันกับผู้ฟัง ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง
 - 2.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อนกับผู้ฟัง โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 2.3 ใช้เมื่อ สามีพูดกับภรรยา คนรู้จักหรือคู่รักพูดกัน ญาติผู้ใหญ่อายุมากกว่าพูดกับญาติผู้น้อย
3. อีฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้เมื่อ ภรรยาพูดกับสามี คู่รักพูดกับคู่รัก ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 3.2 ใช้เมื่อ คนไม่รู้จักพูดกัน คนรู้จักกันพูดกัน เมื่อผู้พูดไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
4. ดีฉัน เป็นคำสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
 - 4.1 ใช้เมื่อ ผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา
 - 4.2 ใช้เมื่อ ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟังและผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง
 - 4.3 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ภรรยาพูดกับสามี ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 4.4 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักที่ไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

5. อี้ว เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ อี้วเป็นคำบุรุษสรรพนามที่ยืมมาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว โดยใช้แพร่หลายมาจากคนจีนเชื้อสายแต้จิ๋วซึ่งอพยพจากเมืองจีนมาอาศัยในประเทศไทยและคนไทยยืมมาใช้แทนตัวเมื่อพูดกับคนจีน หรือกับคนไทยด้วยกัน "อี้ว" ใช้ใน 3 กรณี คือ

5.1 ใช้เมื่อ เพื่อนพูดกับเพื่อนคนรู้จักพูดกับคนรู้จัก เมื่อผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง

5.2 ใช้เมื่อ ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง ผู้พูดเป็นคนรู้จักที่ไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

5.3 ใช้เมื่อ ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่สนิทสนมกัน

6. กัน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

6.1 ใช้เมื่อเพื่อนพูดกับเพื่อน คนไม่รู้จักพูดกัน โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่าหรือเท่ากับผู้ฟังและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

6.2 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักที่มีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง และไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

6.3 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟัง

7. กู เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

7.1 ใช้เมื่อญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนพูดกับเพื่อน เมื่อผู้พูดมีอายุมากหรือเท่ากันกับผู้ฟัง และมีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง

7.2 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนไม่รู้จักกับผู้ฟัง

8. ผม เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 5 กรณี คือ

8.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง ผู้พูดเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกับผู้ฟัง

8.2 ใช้เมื่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนพูดกับเพื่อน ญาติผู้น้อยกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้ฟัง และไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

8.3 ใช้เมื่อ ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง

8.4 ใช้เมื่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา โดยผู้พูดมีอายุสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง

8.5 ใช้เมื่อ ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้พูดที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า และสนิทสนมกับผู้ฟัง

9. เขา เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

9.1 ใช้เมื่อ เพื่อนพูดกับเพื่อน ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง โดยผู้พูดที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

10. หนู เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1กรณี คือ

10.1 ใช้เมื่อญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่า มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจน้อยกว่าหรือเท่ากับผู้ฟังและสนิทสนมกับผู้ฟัง

11. เรา เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

11.1 ใช้เมื่อผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง โดยผู้พูดมีอายุเท่ากับผู้ฟังและมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงหรือต่ำกว่าผู้ฟัง

12. ฉัน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพเป็นคำกลางๆที่ใช้ได้ทั่วไป ไม่สุภาพเท่า ผม ดิฉัน แต่ก็ไม่ใช่หยาบคาย ใช้ใน 5 กรณี คือ

12.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง เพื่อนสนิทพูดกัน ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ที่สนิทกัน

12.2 ใช้เมื่อญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย คู่รักพูดกับคู่รัก สามีพูดกับภรรยา โดยผู้พูดมีอายุมากกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง

12.3 ใช้เมื่อ ภรรยาพูดกับสามี ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ที่ไม่สนิทสนมกัน โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าหรือเท่ากับผู้ฟัง

12.4 ใช้เมื่อ ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง เช่น

12.5 ใช้เมื่อ เพื่อนพูดกับเพื่อน โดยผู้พูดมีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าหรือน้อยกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้นต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้วในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคมและความสุภาพ โดยผู้วิจัยได้สร้างตารางดังกล่าวจากองค์ประกอบทางความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำความสุภาพซึ่งเป็นลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามเข้าพิจารณาด้วย

ด้วยย่อของบทบาททางสังคมปัจจัยทางสังคม และความสุภาพดังนี้

1. SR คือ บทบาททางสังคม 10 บทบาท คือ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา สามี ภรรยา คู่รัก คนรู้จัก คนไม่รู้จัก เพื่อน
2. I คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความสนิทสนม ซึ่งแบ่งเป็นสนิทสนม (I+) และไม่สนิทสนม (I-)
3. A คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ซึ่งแยกเป็น (-) คือ อายุน้อยกว่า (+) คือ อายุมากกว่า (=) คือ อายุเท่ากัน
4. S คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือ สถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
5. E คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า (-) คือ สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=)คือสถานะทางเศรษฐกิจ เท่ากัน
6. P คือ ความสุภาพซึ่งแยกเป็น ความสุภาพ ความไม่สุภาพ (ในตาราง คำบุรุษสรรพนามที่ไม่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพ คำบุรุษสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพ)

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 มาสร้างเป็นตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังและความสุภาพ ดังตารางที่ 4.2 โดยตารางทางด้านแนวนอนจะแบ่งเป็นบทบาททางสังคม (SR) ของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟัง 10 บทบาทซึ่งจัดเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาททางสังคมของผู้พูดผู้ฟังได้ 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก

นอกจากนั้นตารางในแนวนอนยังแสดงความสนิทสนมระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ซึ่งแบ่งเป็น ผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง (I+) และผู้พูดไม่สนิทสนมกับผู้ฟังไม่สนิทสนม (I-) ส่วนตารางในแนวตั้งจะแสดงอรรถลักษณะ (+) (-) (=) ของปัจจัยอายุ (A) สถานะทางสังคม (S) และสถานะทางเศรษฐกิจ (E) ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ซึ่งผสมกันได้เป็น 27 รูปแบบ คือ (-/-) หมายถึง ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้ฟัง (-/+) คือ ผู้พูดมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า แต่มีสถานะทางเศรษฐกิจสูงผู้ฟัง (-/=) คือ ผู้พูดมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากับผู้ฟัง และรูปแบบที่เหลือซึ่งมีการอ่านเช่นเดียวกับแบบข้างต้น คือ

(-/+/-) (-/+/+) (-/+/=) (-/=/-) (-/=/+) (-/=/=) (+/-/-) (+/-/+) (+/-/=) (+/+/-) (+/+/+) (+/+/=)
 (+/=/-) (+/=/+) (+/=/=) (=/-/-) (=/-/+) (=/-/=) (=/+/-) (=/+/+) (=/+/=) (=/=/-) (=/=/+) (=/=/=)

ซึ่งแบบผสมทั้ง 27 แบบนี้เป็นจำนวนที่สูงที่สุด ซึ่งในบางสมัยอาจพบไม่ครบทุกแบบก็ได้ ส่วนความ
 สุภาพ ซึ่งแยกเป็น สุภาพ และไม่สุภาพ ในตารางคำบุรุษสรรพนามที่ไม่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษ
 สรรพนามที่สุภาพ คำบุรุษสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพ

ตารางที่ 4.2

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และคุณภาพ ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

A	SR			คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
-	-	-		ผม	กระผม		กัน			กระผม	ผม			กระผม	ผม	ดิฉัน		อีจ๋					อีจ๋	
				จ๋	ผม		อู			ผม				ผม	จ๋	อีจ๋		กัน					จ๋	
				ดิฉัน	อีจ๋		กระผม			จ๋				อีจ๋	กระผม								ดิฉัน	
					จ๋		อีจ๋			ดิฉัน				หนู										
					ดิฉัน		จ๋							จ๋										
							ผม							ดิฉัน										
							อีจ๋																	
							ดิฉัน																	
-	-	+		จ๋										ดิฉัน				จ๋						
-	-	=		จ๋	หนู									ดิฉัน										อีจ๋
				ผม																				จ๋
				ดิฉัน																				
-	+	-					อีจ๋																	
-	+	+		จ๋	จ๋		อีจ๋	อีจ๋	จ๋					จ๋				อีจ๋	เขา					ดิฉัน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

A	SR			คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
				ดีฉัน	ผม		ฉัน							ดีฉัน				กัน	ฉัน				
				ขี้ขี้	ดีฉัน			ฉัน											ดีฉัน	ดีฉัน			
-	+	=												ผม									
-	=	-		ฉัน	ฉัน									หนู									อีฉัน
														ฉัน									ฉัน
-	=	+		ฉัน	ขี้		ผม							ดีฉัน									
				ดีฉัน	ผม																		
-	=	=		ผม	ฉัน		อีฉัน							ฉัน	ฉัน	ฉัน		ขี้	กัน				ขี้
				ฉัน	ผม		ฉัน							ดีฉัน					ขี้				ฉัน
				ดีฉัน	อีฉัน									ดีฉัน					ผม				ดีฉัน
				ขี้	ดีฉัน														กัน				
																			ดีฉัน				
+	-	-		ฉัน	กัน		ขี้			ขี้	กระผม	ฉัน					ฉัน		ฉัน	ฉัน	ฉัน		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
+	-	+	ผม	ข้า		ฉัน			ผม	ผม	ข้า							อี	ผม							
				ฉัน		ผม				ดีฉัน									ผม							
				ผม		อี				อีฉัน	ดีฉัน									กัน						
													ข้า													
+	-	=	ผม								ฉัน															
+	+	-	ฉัน																							
+	+	+	ฉัน	ข้า		กัน	ฉัน	ฉัน	ผม		ฉัน		ฉัน		ฉัน			อี		ฉัน						
			ผม	ฉัน		เขา	ข้า	ข้า				ข้า							กัน							
			อี	ผม		ข้า	อ					อ														
				อี		ฉัน	ผม																			
							ผม																			
							อี																			
+	+	=	ฉัน			ผม														ฉัน						
			ผม																							

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
			ดีใจ																				
+	=	-	จัน	ขวัญ																			
			ผม	จัน																			
+	=	+		ผม																			
			ขวัญ	ขวัญ																			
			ผม	จัน																			
			จัน	ผม																			
+	=	=	ขวัญ	จัน		จัน					ขวัญ		กัน	จัน			จัน	ขวัญ					
			จัน	ผม										ขวัญ		ขวัญ	จัน						
			ผม	ดีใจ											กัน								
			ขวัญ																				
=	-	-				ผม										กัน							
																	ผม						

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
																		ฉัน				
=	-	+		ข้า																		
				ฉัน																		
				เขา 1																		
=	-	=		ผม		ข้า																
=	+	-		ข้า																		
				ฉัน																		
				เขา 1																		
=	+	+	ฉัน	ฉัน		กัน	ข้า											กัน				
			ผม	ผม		ฉัน												ผม				
				กัน														ฉัน				
=	+	=																				

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
=	=	-	ฉัน	ฉัน														กัน				
																		ฉัน				
=	=	+																กัน				
																		ผม				
=	=	=	พี่	กัน		กัน										พี่		กัน	ผม			
				ฉัน		พี่												อ				
				ผม		ฉัน												ฉัน				
						ผม												ผม				

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นการใช้และความหมายสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และความสุภาพ เช่น คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ผม สามารถใช้ในความสัมพันธ์หลายคู่ความสัมพันธ์ เช่น ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ผู้พูดเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟัง ผู้พูดเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟัง โดยผู้พูดในทุกความสัมพันธ์ดังกล่าวมี อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้ฟัง ซึ่งในตารางใช้ A (-) S (-) E (-)

นอกจากนี้ ตารางยังแสดงให้เห็นด้วยว่าในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟังมีการใช้สรรพนามอะไรบ้าง และใช้แตกต่างจากบทบาททางสังคมอื่นๆ อย่างไร เช่น เมื่อผู้พูดมี อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้ฟัง ซึ่งในตารางใช้ A (-) S (-) E (-) และสนิทสนมกับผู้ฟัง ซึ่งในตารางใช้ (I+) ในความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก (ในตารางที่ 4.2 ใช้ คนรู้จัก) เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง จะมีสรรพนามที่ 1 ที่ใช้ได้ 3 คำ คือ ผม ฉัน ดีฉัน แต่ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน (ในตารางที่ 4.2 ใช้ เพื่อน) เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อนกับผู้ฟัง จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แตกต่างจากคนรู้จัก คือ อ้าว และ กัน

นอกจากนี้ตารางที่ 4.2 ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 มีการใช้และความหมายแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมรวมถึงความสุภาพ

ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 มีการใช้และความหมายแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนม

ต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบ และจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมทีละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบ และจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของ
สรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 4 แบบ คือ (-) (+/-=) (+/-) (+/=)⁹

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง
ของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/-=) (+/-) (+/=) (-/=)¹⁰

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้พูดและผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจออกเป็น 6 แบบ ได้แก่ (+)
(-) (+/-=) (+/-) (+/=) (-/=)¹¹

ปัจจัยความสนิทสนม¹² สามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด
ผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 3 แบบ คือ (+) (-) (+/-)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกลักษณะความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.3

⁹ ปัจจัยอายุ มีผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้พูดผู้ฟัง โดยการที่จะเลือกใช้คำบุรุษสรรพนาม
ใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุเป็นหลักโดยในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งแบบความสัมพันธ์
ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุออกเป็น 7 แบบ โดยภายใน 7 แบบนี้สามารถจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มความสัมพันธ์แบบลักษณะเดียว หมายถึง ความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่สัมพันธ์กันได้ในลักษณะเดียว ได้แก่ (+) (-) (=) ซึ่ง (+) หมายถึง คำบุรุษสรรพ
นามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังเท่านั้น (-) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้พูดมี
อายุมากกว่าผู้ฟังเท่านั้น (=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้พูดมีอายุเท่ากับผู้ฟังเท่านั้น 2.
กลุ่มความสัมพันธ์แบบลักษณะผสม หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่สัมพันธ์กันได้ในลักษณะผสม ได้
แก่ (+/-=) (+/-) (+/-) (-/=) ซึ่ง (+/-=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้พูดมีอายุมาก
กว่าผู้ฟังหรือในกรณีที่ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟังหรือในกรณีที่ผู้พูดมีอายุเท่ากับผู้ฟัง (+/-) หมายถึง คำบุรุษสรรพ
นามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังหรือในกรณีที่ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง (+/=) หมายถึง
คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังหรือในกรณีที่ผู้พูดมีอายุเท่ากับผู้ฟัง
(-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟังหรือในกรณีที่ผู้พูดมีอายุ
เท่ากับผู้ฟัง

¹⁰ ใช้การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังเหมือนปัจจัยอายุ

¹¹ ใช้การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังเหมือนปัจจัยอายุ

¹² การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามความสนิทสนมจะแบ่งได้เป็น 3 แบบ
คือ 1. (+) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ในกรณีที่ผู้พูดมีความสนิทสนมกับผู้ฟังเท่านั้น 2. (-) คำบุรุษสรรพนาม
ที่ใช้ในกรณีที่ผู้พูดไม่มีความสนิทสนมกับผู้ฟังเท่านั้น 3. (+/-) คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้พูดมีความ
สนิทสนมหรือไม่มีความสนิทสนมกับผู้ฟัง

ตารางที่ 4.3 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
กระผม	+/-	-	-	+/-
กัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
กู	+/=	+/=	+/=	+
ข้า	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-	+	+	-
ฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ดีฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ผม	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เรา	+/-	+/-	+/-	+/-
หนู	-	-/=	-/=	+/-
อ้าว	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
อีฉัน	+/-	-/=	-/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+)คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม กระผม จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-) หมายถึง กระผมใช้ได้ทั้งในความสัมพันธ์ที่ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังหรือผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง

จากตาราง 4.3 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษ

ที่ 1 ให้ความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

จากตาราง 4.3 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยสถานะทางสังคม สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจ ในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

- ข. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และ ความสุภาพ¹³

การวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคมจะวิเคราะห์จากมุมมองของผู้ฟังที่สัมพันธ์กับผู้พูด กล่าวคือ เมื่อผู้พูดจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แทนตัวผู้ฟัง ผู้พูดต้องคำนึงว่าผู้ฟังมีบทบาททางสังคมที่เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับผู้พูด และผู้ฟังมีอายุและสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างไร เมื่อเทียบกับผู้พูด และสนิทสนมกับผู้พูดหรือไม่ เช่น หากผู้พูด พูดกับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า มีสถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า และสนิทสนมกับผู้พูด จะใช้บุรุษสรรพนามใดแทนผู้ฟัง

นอกจากการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาในเรื่องความสุภาพของของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 แต่ละคำด้วย

สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พบทั้งหมดจำนวน 13 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. เอ็ง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ

¹³ การวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะวิเคราะห์เฉพาะบุรุษสรรพนามเอกพจน์เท่านั้น เนื่องจาก สรรพนาม ทวิพจน์และพหูพจน์ไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดอย่างชัดเจน

- 1.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
- 1.2 ใช้แทนผู้ได้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 1.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่มีอายุไม่มากกว่าและไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด
- 1.4 ใช้แทนญาติผู้น้อยที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า ซึ่งจะสนิทหรือไม่สนิทกันกับผู้พูดก็ได้ แต่ถ้าใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะต้องสนิทสนมกันกับผู้พูด

2. เจ้า เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 5 กรณี คือ

- 2.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่อายุน้อยกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
- 2.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกับผู้พูด
- 2.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากันกับผู้พูด
- 2.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่มีอายุไม่มากกว่าผู้พูด
- 2.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกันกับผู้พูด

3. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 8 กรณี คือ

- 3.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ต่ำกว่าผู้พูด
- 3.2 ใช้ทั่วไปเมื่อพูดกับเพื่อน
- 3.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุน้อยกว่าผู้พูด
- 3.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่อายุเท่ากัน และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 3.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทกันกับผู้พูด
- 3.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีที่อายุมากกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ต่ำกว่าผู้พูด
- 3.8 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูด

4. เรา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ

- 4.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 4.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักที่มีอายุเท่ากัน และมีสถานะทางสังคมเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
- 4.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

และสนิทสนมกันกับผู้พูด

5. นาย เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
 - 5.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่มีอายุมากกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 5.2 ใช้แทนแทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 5.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 5.4 ใช้แทนผู้ฟังที่ไม่รู้จักกับผู้พูด

6. มิ่ง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 6.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้พูด
 - 6.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนสนิทที่มี อายุเท่ากัน และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 6.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

7. ลื้อ เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 7.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนและสนิทสนมกับผู้พูด
 - 7.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

8. คุณ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 8.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักที่อายุมากกว่าผู้พูด
 - 8.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก สามี ภรรยา ผู้บังคับบัญชา ของผู้พูด

9. ท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 9.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ หรือ สามี ที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่เท่ากันกับผู้พูด
 - 9.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จัก ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 9.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูดและ

10. หล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 6 กรณี คือ
- 10.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่มีสถานะทางสังคมต่ำกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 10.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รัก ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด
 - 10.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุเท่ากัน และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 10.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก หรือ คนไม่รู้จักกับผู้พูด
 - 10.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีสถานะทางสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 10.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด
11. ได้เท่า เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 11.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักหรือคนไม่รู้จัก ที่มีอายุไม่น้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมเศรษฐกิจสูงกว่าผู้พูด
12. แก เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 7 กรณี คือ
- 12.1 ใช้แทนผู้ฟังที่ผู้ได้บังคับบัญชา คู่รัก ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ได้บังคับบัญชา คู่รัก
 - 12.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่สนิทสนมกับผู้พูด แต่ถ้าผู้ฟังเป็นเพื่อนที่ไม่สนิทสนมกับผู้พูด ผู้ฟังต้องมีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันกับผู้พูด
 - 12.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่สนิทสนมกันกับผู้พูด แต่ถ้าผู้ฟังเป็นคนรู้จักที่ไม่สนิทสนมกับผู้พูด ผู้ฟังต้องมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 - 12.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักกันกับผู้พูด
 - 12.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 12.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยา ที่มีอายุมากกว่า สถานะทางสังคมไม่สูงกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจเท่ากันกับผู้พูด
 - 12.7 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางสังคมไม่สูงกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจเท่ากันกับผู้พูด

13. หนู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

13.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่า

ผู้พูด

13.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่มีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า

ผู้พูด

13.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูด และความสุภาพ โดยผู้วิจัยได้สร้างตารางดังกล่าวจากองค์ประกอบทางความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำความสุภาพซึ่งเป็นลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามเข้าพิจารณาโดยมี ตัวย่อของบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ ดังนี้

1. SR คือ บทบาททางสังคม 10 บทบาท คือ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา สามี ภรรยา คู่รัก คนรู้จัก คนไม่รู้จัก เพื่อน
2. I คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความสนิทสนม ซึ่งแบ่งเป็นสนิทสนม (I+) และไม่สนิทสนม (I-)
3. A คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ซึ่งแยกเป็น (-) คือ อายุน้อยกว่า (+) คือ อายุมากกว่า (=) คือ อายุเท่ากัน
4. S คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือ สถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
5. E คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า (-) คือ สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=)คือสถานะทางเศรษฐกิจ เท่ากัน
6. P คือ ความสุภาพซึ่งแยกเป็น ความสุภาพ ความไม่สุภาพ (ในตาราง คำบุรุษสรรพนามที่ไม่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพ คำบุรุษสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพ)

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 2 มาสร้างเป็นตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดและความสุภาพ

ดังตารางที่ 4.4 โดยตารางทางด้านแนวนอนจะแบ่งเป็นบทบาททางสังคม (SR) ของผู้ฟังที่สัมพันธ์กับผู้พูด 10 บทบาทซึ่งจัดเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาททางสังคมของผู้ฟังกับผู้พูดได้ 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก

นอกจากนั้นตารางในแนวนอนยังแสดงความสนิทสนมระหว่างผู้ฟังกับผู้พูด ซึ่งแบ่งเป็น ผู้ฟังสนิทสนมกับผู้พูด (I +) และผู้ฟังไม่สนิทสนมกับผู้พูด (I -) ส่วนตารางในแนวตั้งจะแสดงอรรถลักษณะ (+)(-)(=) ของปัจจัยอายุ (A) สถานะทางสังคม (S) และสถานะทางเศรษฐกิจ (E) ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดซึ่งผสมกันได้เป็น 27 รูปแบบ คือ (-/-/-) หมายถึง ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด (-/-/+) คือ ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า สถานะทางเศรษฐกิจสูงผู้พูด (-/-/=) คือ ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากับผู้พูด และรูปแบบที่เหลือซึ่งมีการอ่านเช่นเดียวกับแบบข้างต้น คือ (-/+/-) (-/+ /+) (-/+/=) (-/=/-) (-/=/+) (-/=/=) (+/-/-) (+/-/+) (+/-/=) (+/+/-) (+/+ /+) (+/+/=) (+/=/-) (+/=/+) (+/=/=) (=/-/-) (=/-/+) (=/-/=) (=/+/-) (=/+ /+) (=/+/=) (=/=/-) (=/=/+) (=/=/=) ซึ่งแบบผสมทั้ง 27 แบบนี้เป็นจำนวนที่สูงสุด ซึ่งในบางสมัยอาจพบไม่ครบทุกแบบก็ได้ ส่วนความสุภาพซึ่งแยกเป็นสุภาพ และไม่สุภาพ ในตารางคำบุรุษสรรพนามที่ไม่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพ คำบุรุษสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพ

ตารางที่ 4.4

การใช้สรรพนามบุรุษที่2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสัมพันธ์ ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

A	S	E	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
			I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
-	-	-	คุณ	เธอ		หล่อน			เจ้า	เจ้า			เธอ	เจ้า	เธอ		สื่อ	คุณ			คุณ					
			เธอ	หล่อน		แม่			เอ็ง	เอ็ง			เจ้า	เอ็ง	หล่อน		แม่					เธอ				
			หล่อน	คุณ		คุณ			มีง	เรา			เอ็ง		แม่								หล่อน			
			เจ้า	เจ้า		นาย			แม่	แม่			มีง													
			มีง	เอ็ง		เจ้า									หล่อน											
			สื่อ	สื่อ		เอ็ง									แม่											
			แม่	แม่		มีง																				
						สื่อ																				
-	-	+	หล่อน																							
			เจ้า																							
-	-	=	คุณ											หล่อน										หล่อน		
			เธอ																							
			หล่อน																							
-	+	-	เจ้า										เจ้า													

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
-	+	+	คุณ	เอ็ง		คุณ	คุณ	คุณ					เอ็ง	แม่	เธอ		คุณ	คุณ			คุณ					
			เธอ	คุณ		เจ้า	หนู	ท่าน				แม่					เธอ	เธอ				เธอ				
			ท่าน			แม่		คุณ										ได้เท่า								
																			แม่							
																				อี						
-	+	=				คุณ								เจ้า												
-	=	-	เจ้า	คุณ		แม่								หนู												
															เจ้า											
-	=	+	เธอ	หล่อน		คุณ																หล่อน				
				เอ็ง																						
-	=	=	คุณ	คุณ		หล่อน								เจ้า		หล่อน		เธอ	นาย			หล่อน				
			เธอ	เธอ															แม่	แม่				แม่		
			หล่อน	หล่อน																						
			อี																							

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
+	-	-	คุณ	คุณ		หล่อน					แม่				คุณ		คุณ	คุณ	คุณ							
				แม่		แม่					นาย							เธอ	เธอ							
				หล่อน		อ้อ					มีง								อ้อ							
																			แม่							
+	-	=				หล่อน					หล่อน															
+	+	-	คุณ	เจ้า																						
+	+	+	หล่อน	คุณ		ได้เท้า	ได้เท้า	ได้เท้า				ท่าน			คุณ		แม่	คุณ	ท่าน							
			ได้เท้า	ได้เท้า		ท่าน	ท่าน													คุณ						
			ท่าน	ท่าน		คุณ	คุณ														เธอ					
			คุณ			แม่																				
+	+	=	คุณ			คุณ									เธอ				คุณ							
			ได้เท้า																							
			ท่าน																							
+	=	-	คุณ	แม่																						

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
+	=	+		คุณ		แม่														คุณ				
+	=	=	หล่อน	หล่อน		คุณ									คุณ		เอ็ง	แม่	คุณ					
			คุณ	ท่าน		แม่									เธอ		คุณ		เธอ					
			อี															แม่		แม่				
=	-	-	แม่	มีง		เธอ									เขา		คุณ							
						แม่												แม่						
=	-	+		ท่าน																				
				คุณ																				
				เจ้า																				
=	-	=				แม่																		
=	+	-		ท่าน																				
				เอ็ง																				
				แม่																				
=	+	+		ได้เท่า		ได้เท่า											หล่อน							

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
=	+	+				คุณ												คุณ						
=	=	-																เธอ						
=	=	+																แม่						
=	=	=	คุณ	หล่อน		ท่าน												เธอ	คุณ					
			มีง	ท่าน		คุณ													คุณ					
			สี่อ	คุณ		นาย														มีง				
			แม่			แม่														แม่				
																					เจ็ง			

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นการใช้และความหมายสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูด และความสัมพันธ์ เช่น คำสรรพนามบุรุษที่ 2 คุณ สามารถใช้ ในความสัมพันธ์หลายคู่ความสัมพันธ์ เช่น ใช้เมื่อผู้ฟัง เป็นคนรู้จักกับผู้พูด ผู้ฟังเป็นเพื่อนของผู้พูด ผู้ฟังเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้พูด ผู้ฟังเป็นภรรยาของผู้พูด โดยผู้ฟังในทุกความสัมพันธ์ดังกล่าว มีอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ A (-) S (-) E (-)

นอกจากนี้ ตารางยังแสดงให้เห็นด้วยว่าในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้ฟังที่สัมพันธ์กับผู้พูดมีการใช้สรรพนามอะไรบ้าง และใช้แตกต่างจากบทบาททางสังคมอื่นๆ อย่างไร เช่น เมื่อผู้ฟังมี อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ A (-) S(-) E(-) และสนิทสนมกับผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ (I+) ในความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก (ในตารางที่ 4.5 ใช้คนรู้จัก) เมื่อผู้ฟังเป็นคนรู้จักกับผู้พูด จะมีสรรพนามที่ 2 ที่ใช้ได้ 7 คำ แบ่งเป็นคำสุภาพ 4 คำ คือ คุณ เธอ หล่อน เจ้า และเป็นคำไม่สุภาพ 3 คำ คือ มึง ลื้อ แก แต่ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน (ในตารางที่ 4.5 ใช้ เพื่อน) เมื่อผู้ฟังเป็นเพื่อนกับผู้พูดจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แตกต่างจากคนรู้จัก คือ มีสรรพนามที่ 2 ที่ใช้ได้ 2 คำ และเป็นคำไม่สุภาพ ทั้ง 2 คำ คือ ลื้อ แก

นอกจากนี้ ตารางที่ 4.4 ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 มีการใช้และความหมายแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม และความสัมพันธ์

ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 มีการใช้และความหมายแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจและความสนิทสนม

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัย กำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของ
สรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 3 แบบ คือ (-) (+/-=) (-/=)¹⁴

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูด
ของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/-=)(+/=)(-/=)¹⁵

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่ (-)(+/-)
(+/=)(+/-=)(-/=)¹⁶

ปัจจัยความสนิทสนมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้
พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 3 แบบ คือ (+) (-) (+/-)¹⁷

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.5

¹⁴ ปัจจัยอายุ มีผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้ฟังผู้พูด โดยการที่จะเลือกใช้คำสรรพนามใด
นั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุเป็นหลักโดยในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งแบบความสัมพันธ์
ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุออกเป็น 7 แบบ โดยภายใน 7 แบบนี้สามารถจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มความสัมพันธ์แบบลักษณะเดี่ยว หมายถึง ความ
สัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดที่สัมพันธ์กันได้ในลักษณะเดียว ได้แก่ (+) (-) (=) ซึ่ง (+) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่
สามารถใช้ได้เมื่อผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูดเท่านั้น (-) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้ฟังมีอายุ
มากกว่าผู้พูดเท่านั้น (=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูดเท่านั้น 2. กลุ่ม
ความสัมพันธ์แบบลักษณะผสม หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดที่สัมพันธ์กันได้ในลักษณะผสม ได้แก่
(+/-=) (+/-) (+/-) (-/=) ซึ่ง (+/-=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่า
ผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูด (+/-) หมายถึง คำบุรุษสรรพนาม
ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูด (+/=) หมายถึง คำ
บุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูด (-/=)
หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่า
กับผู้พูด

¹⁵ ใช้การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดเหมือนปัจจัยอายุ

¹⁶ ใช้การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดเหมือนปัจจัยอายุ

¹⁷ การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามความสนิทสนมจะแบ่งได้เป็น 3 แบบ
คือ 1. (+) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ในกรณีที่ผู้ฟังมีความสนิทสนมกับผู้พูดเท่านั้น 2. (-) คำบุรุษสรรพนาม
ที่ใช้ในกรณีที่ผู้ฟังไม่มีความสนิทสนมกับผู้พูดเท่านั้น 3. (+/-) คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีความ
สนิทสนมหรือไม่มีความสนิทสนมกับผู้พูด

ตารางที่ 4.5 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2
ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

คำบุรุษ สรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เจ้า	-	+/-/=	+/-/=	+/-
ใต้เท้า	+/-/=	+	+/=	+/-
ท่าน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
นาย	+/-/=	-/=	-/=	-
มึง	+/-/=	-/=	-/=	+/-
เรา1	-/=	-	-	+/-
ลื้อ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	+/=	+/-	+
หล่อน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เอ็ง	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ (-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คือ อายุน้อยกว่า (+) คืออายุมากกว่า (=) คือ อายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า (-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.5 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ คือ 5 แบบ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 มีความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจ ในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

ค. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ¹⁸

การวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคม จะวิเคราะห์จากมุมมองของผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่สัมพันธ์กับผู้พูดกล่าวคือ กล่าวคือ เมื่อผู้พูดจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 แทนตัวผู้ที่ถูกกล่าวถึง ผู้พูดต้องคำนึงว่าผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีบทบาททางสังคมที่เกี่ยวข้องเป็นอะไรกับผู้พูด และผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุและสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างไรเมื่อเทียบกับผู้พูด และสนิทสนมกับผู้พูดหรือไม่ เช่น หากผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีอายุมากกว่า มีสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า และสนิทสนมกับผู้พูดซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้พูดซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาจะใช้บุรุษสรรพนามใดเมื่อกล่าวถึงผู้บังคับบัญชา

นอกจากการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาในเรื่องความสุภาพของของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 แต่ละคำด้วย

สรรพนามบุรุษที่ 3 ที่พบทั้งหมดจำนวน 10 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. หู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

1.1 ใช้พูดถึงคนรู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด

¹⁸ การวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะวิเคราะห์เฉพาะบุรุษสรรพนามเอกพจน์เท่านั้น เนื่องจาก สรรพนามทวิพจน์และพหูพจน์ไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดอย่างชัดเจน

2. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้พูดถึงคนรู้จัก ผู้บังคับบัญชา เพื่อน สามี ญาติผู้ใหญ่ เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีสถานะทางสังคมสูงกว่าหรือเท่ากับผู้พูด
3. ท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 5 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้พูดถึง คนรู้จัก ที่อายุมากกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ไม่ต่ำกว่าผู้พูด
 - 3.2 ใช้พูดถึง ผู้บังคับบัญชา ที่อายุมากกว่าหรือน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ สูงกว่าผู้พูด
 - 3.3 ใช้พูดถึง ญาติผู้ใหญ่ ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางสังคมไม่ต่ำกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าผู้พูด
 - 3.4 ใช้พูดถึง คู่รัก ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าผู้พูด
 - 3.5 ใช้พูดถึง คนรู้จัก ที่มีอายุไม่น้อยกว่าและมีสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำกว่าผู้พูด
4. หล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 4.1 ใช้พูดถึงผู้ได้บังคับบัญชา คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ คนไม่รู้จัก คู่รัก ญาติผู้น้อย หรือเพื่อน โดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าผู้พูด
5. มัน เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 5.1 ใช้พูดถึงผู้ได้บังคับบัญชา คนรู้จัก คนไม่รู้จัก คู่รัก ญาติผู้น้อย หรือเพื่อน โดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าหรือเท่ากับผู้พูด
6. เขา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 6.1 เขา เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลางสามารถใช้ได้ในทุกความสัมพันธ์
7. เจ้าหล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 7.1 ใช้พูดถึงภรรยา คู่รัก เพื่อน คนรู้จัก หรือ คนไม่รู้จัก โดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า หรือเท่ากับผู้พูด
8. แก เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ

8.1 ใช้พูดถึง ญาติผู้ใหญ่ คนรู้จัก หรือ คนไม่รู้จัก โดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับผู้พูด

8.2 ใช้พูดถึง ผู้ได้บังคับบัญชา ที่มีอายุและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมน้อยกว่าผู้พูด

9. อี เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ และเป็นคำยืมมาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว ใช้ใน 1 กรณี คือ

9.1 ใช้พูดถึงเพื่อน หรือ คู่รักโดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีที่มีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับผู้พูด

10. คุณท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ คุณท่านมีความหมายคล้าย ท่าน แต่มีความสุภาพมากกว่า ใช้ใน 1 กรณี คือ

10.1 ใช้พูดถึงผู้บังคับบัญชา คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ หรือคนไม่รู้จัก โดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด และความสัมพันธ์ โดยผู้วิจัยได้สร้างตารางดังกล่าวจากองค์ประกอบทางความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำความสัมพันธ์ซึ่งเป็นลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามเข้าพิจารณาด้วย ด้วยย่อของบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสัมพันธ์ ดังนี้

1. SR คือ บทบาททางสังคม 10 บทบาท คือ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชา สามี ภรรยา คู่รัก คนรู้จัก คนไม่รู้จัก เพื่อน
2. I คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความสนิทสนม ซึ่งแบ่งเป็นสนิทสนม (I+) และไม่สนิทสนม (I-)
3. A คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ซึ่งแยกเป็น (-) คือ อายุน้อยกว่า (+) คือ อายุมากกว่า (=) คือ อายุเท่ากัน
4. S คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือ สถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน

5. E คือ ประเภททางปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-)คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือสถานะทางเศรษฐกิจ เท่ากัน
6. P คือ ความสุภาพซึ่งแยกเป็น ความสุภาพ ความไม่สุภาพ (ในตาราง คำบุรุษสรรพนามที่ไม่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพ คำบุรุษสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพ)

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 3 มาสร้างเป็นตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด และความสุภาพ ดังตารางที่ 4.6 โดยตารางทางด้านแนวนอนจะแบ่งเป็นบทบาททางสังคม (SR) ของผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่สัมพันธ์กับผู้พูด 10 บทบาทซึ่งจัดเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้ 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก

นอกจากนั้นตารางในแนวนอนยังแสดงความสนิทสนมระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ซึ่งแบ่งเป็น ผู้ที่ถูกกล่าวถึงสนิทสนมกับผู้พูด (I+) และผู้ที่ถูกกล่าวถึงไม่สนิทสนมกับผู้พูด (I-) ส่วนตารางในแนวตั้งจะแสดงอรรถลักษณะ (+) (-) (=) ของปัจจัยอายุ (A) สถานะทางสังคม (S) และสถานะทางเศรษฐกิจ (E) ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดซึ่งผสมกันได้เป็น 37 รูปแบบ คือ (-/-/-) หมายถึง ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด (-/-/+) คือ ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า สถานะทางเศรษฐกิจสูงผู้พูด (-/-/=) คือ ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากับผู้พูด และรูปแบบที่เหลือซึ่งมีการอ่านเช่นเดียวกับแบบข้างต้น คือ (-/+/-) (-/+/+) (-/+/=) (-/=-) (-/=/+) (-/=/=) (+/-/-) (+/-/+) (+/-/=) (+/+/-) (+/+/+) (+/+/=) (+/=/-) (+/=/+) (+/=/=) (=/-/-) (=/-/+) (=/-/=) (=/+/-) (=/+/+) (=/+/=) (=/=/-) (=/=/+) (=/=/=) ซึ่งแบบผสมทั้ง 27 แบบนี้เป็นจำนวนที่สูงที่สุด ซึ่งในบางสมัยอาจพบไม่ครบทุกแบบก็ได้ ส่วนความสุภาพ ซึ่งแยกเป็น สุภาพ และไม่สุภาพ ในตารางคำบุรุษสรรพนามที่ไม่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพ คำบุรุษสรรพนามที่ขีดเส้นใต้ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพ

ตารางที่ 4.6

การใช้สรรพนามบุรุษที่3ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และคุณภาพ ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่วิก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
-	-	-	หล่อน	หล่อน	มัน				มัน	มัน	หล่อน		หล่อน	มัน	เจ้าหล่อน		มัน					หล่อน	
			เขา	มัน	เขา			เจ้าหล่อน	เขา			มัน	เขา	หล่อน		เขา						เขา	
			แก	เขา	แก			เขา	แก			เขา	เจ้าหล่อน									เจ้าหล่อน	
			มัน	เจ้าหล่อน	หนู			แก	เธอ														
				แก	ท่าน																		
				ท่าน	เธอ																		
					หล่อน																		
					เจ้าหล่อน																		
-	-	+	หล่อน	หล่อน										มัน									หล่อน
-	-	=	เขา										เขา										เขา
													แก										
													มัน										
-	+	+	เขา	มัน	เขา	ท่าน	เธอ						เขา	มัน			เธอ	เขา					หล่อน
			อี	หล่อน		คุณท่าน	หล่อน										เขา						

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คูรัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
-	+	+						เขา																
-	=	-	เจ้าหลอน	แม่									เจ้าหลอน		เขา									
			มัน	เขา																				
-	=	+		หลอน														เธอ				หลอน		
																							เจ้าหลอน	
-	=	=	หลอน	หลอน		อี							มัน		หลอน		มัน							
			เขา	เขา		หลอน								แม่		เขา								
			เจ้าหลอน	เธอ		เขา																		
			อี			เจ้าหลอน																		
			เธอ																					
+	-	-	หลอน	แม่		หลอน			ท่าน		แม่		เขา				เขา		เขา					
			แม่	มัน		แม่																		
				เขา		ท่าน																		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
+	-	-		แม่		เรา																			
+	-	=				แม่																			
+	+	-		เรา																					
+	+	+	ท่าน	เรา		หล่อน			ท่าน	เฮ้ง	ท่าน	เรา			ท่าน				เธอ		เรา				
			เรา	แม่		ท่าน				เธอ	ท่าน	เรา	ท่าน							ท่าน					
			แม่	ท่าน		เรา				คุณ		แม่									แม่				
						แม่				คุณท่าน															
+	+	=	หล่อน	เธอ							แม่								หล่อน						
			แม่	แม่																					
+	=	+									แม่														
+	=	=	หล่อน	ท่าน		เรา						เธอ				เรา		เรา		เรา					
			เรา	เรา								ท่าน				แม่									
			แม่																						
			ท่าน																						

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
=	-	-				แก่												เขา					
=	+	-		เขา																			
				มัน																			
=	+	+		มัน		ท่าน																	
						เขา																	
=	+	=	เขา																				
=	=	-																	เขา				
=	=	+																	เขา				
=	=	=	เขา	เขา		เขา				มัน								แก่	เขา				
				มัน																เขา			
																					คนอื่น		

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นการใช้และความหมายสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด และความสุภาพ เช่น คำสรรพนามบุรุษที่ 3 หล่อน สามารถใช้ในความสัมพันธ์หลายคู่ความสัมพันธ์ เช่น ใช้เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึง เป็นภรรยาของผู้พูด ผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นญาติผู้น้อยของผู้พูด ผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นคู่รักของผู้พูด โดยผู้ที่ถูกกล่าวถึงในทุกความสัมพันธ์ดังกล่าวมีอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ A (-) S (-) E (-) และสนิทสนมกับผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ (I+)

นอกจากนี้ ตารางยังแสดงให้เห็นด้วยว่า ในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่สัมพันธ์กับผู้พูด มีการใช้บุรุษสรรพนามอะไรบ้าง และใช้แตกต่างจากบทบาททางสังคมอื่นๆอย่างไร เช่น เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงมี อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ A(-) S(-) E(-) และสนิทสนมกับผู้พูด ซึ่งในตารางใช้ (I+) ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา (ในตารางที่ 4.6 ใช้ ภรรยา) เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นภรรยาของผู้พูด จะมีสรรพนามที่ 3 ที่สุภาพใช้ได้ 3 คำ คือ หล่อน เขา เจ้าหล่อน แต่ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน (ในตารางที่ 4.6 ใช้ เพื่อน) เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นเพื่อนกับผู้พูดจะใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 แตกต่างจากภรรยา คือ จะมีสรรพนามที่ 3 ที่ใช้ได้ 2 คำ คือ บุรุษสรรพนามสุภาพ เขา และบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ มัน

นอกจากนี้ ตารางที่ 4.6 ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า สรรพนามบุรุษที่ 3 มีการใช้และความหมายแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า สรรพนามบุรุษที่ 3 มีการใช้และความหมายแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนม

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 3 แบบ คือ (-) (+/-/=) (+/-)¹⁹

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/-/=) (+/=) (-/=)²⁰

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 5 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/-/=) (+/=) (-/=)²¹

ปัจจัยความสนิทสนมสามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 3 แบบ คือ (+) (-) (+/-)²²

¹⁹ ปัจจัยอายุ มีผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูด โดยการที่จะเลือกใช้คำสรรพนามใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดตามปัจจัยอายุเป็นหลักโดยในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดตามปัจจัยอายุออกเป็น 7 แบบ โดยภายใน 7 แบบนี้สามารถจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดตามปัจจัยอายุออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มความสัมพันธ์แบบลักษณะเดียว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดที่สัมพันธ์กันได้ในลักษณะเดียว ได้แก่ (+) (-) (=) ซึ่ง (+) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูดเท่านั้น (-) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูดเท่านั้น (=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุเท่ากับผู้พูดเท่านั้น 2. กลุ่มความสัมพันธ์แบบลักษณะผสม หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดที่สัมพันธ์กันได้ในลักษณะผสม ได้แก่ (+/-/=) (+/-) (+/-) (-/=) ซึ่ง (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุเท่ากับผู้พูด (+/-) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าผู้พูด (+/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุเท่ากับผู้พูด (-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าผู้พูดหรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุเท่ากับผู้พูด

²⁰ ใช้การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดเหมือนปัจจัยอายุ

²¹ ใช้การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดเหมือนปัจจัยอายุ

²² การแบ่งและจัดกลุ่มลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามความสนิทสนมจะแบ่งได้เป็น 3 แบบ คือ 1. (+) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีความสนิทสนมกับผู้พูดเท่านั้น 2. (-) คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงไม่มีความสนิทสนมกับผู้พูดเท่านั้น 3. (+/-) คำบุรุษสรรพนามที่ใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีความสนิทสนมหรือไม่มีความสนิทสนมกับผู้พูด

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณท่าน	+/-	+	+	+
เจ้าหล่อน	-	-/=	-/=	+/-
ท่าน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เธอ	+/-	+/-/=	+/-/=	+/-
มัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	-	-	-
หล่อน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
อี	-	+/=	+/=	+

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ (-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น (-) คืออายุน้อยกว่า (+) คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือ สถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า (-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ (=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ของ A บุรุษสรรพนาม แก จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.7 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ คือ 5 แบบ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 3 มีความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจ ในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

4.1.3 ความเหมือนและความแตกต่างของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มีความเหมือนและแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จำนวนคำ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนคำต่างกัน คือ สรรพนามบุรุษที่ 2 มีจำนวนคำมากที่สุด คือ 16 คำ สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3 มีจำนวนเท่ากัน คือ 14 คำ

2. ประเภททางไวยากรณ์ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีการจำแนกใช้บุรุษสรรพนามตามพจน์ เพศ ต่างกัน คือ บุรุษที่ 1 และ 2 มีการจำแนกพจน์ออกเป็น 3 พจน์ คือ เอกพจน์ ทวิพจน์ และพหูพจน์ โดยเอกพจน์จำแนกออกตามเพศ เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชาย และเพศหญิง แต่ทวิพจน์ และพหูพจน์ ไม่แยกเพศ ส่วนบุรุษที่ 3 มีการจำแนกออกเป็น 3 พจน์ เช่นเดียว กับ บุรุษที่ 1 และ 2 แต่เอกพจน์จำแนกออกตามเพศ ได้เป็นใช้เฉพาะเพศหญิงเพียงอย่างเดียว ส่วนพหูพจน์และทวิพจน์ไม่แยกเพศ

3. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ถูกจำแนกออกความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

4. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีลักษณะเหมือนกัน คือ การจำแนกความหมายบุรุษสรรพนามแต่ละคำในแต่ละบุรุษ มีปัจจัยทางสังคมที่จำแนกการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงให้แตกต่างกัน 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนมเหมือนกัน แต่แต่ละบุรุษให้ความสำคัญกับแต่ละปัจจัยต่างกัน นอกจากนี้ บุรุษสรรพนามแต่

ละคำยังมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพด้วย

5. เมื่อนำคำบุรุษสรรพนามในแต่ละบุรุษมาจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และความสนิทสนม พบว่าแต่ละบุรุษมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยแตกต่างกันไป ดังนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 สามารถจำแนกแบบบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุได้ 4 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 6 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 6 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์บุรุษสรรพนามตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 3 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 2 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูด ตามปัจจัยอายุได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 5 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 5 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 3 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 3 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยอายุได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 5 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 5 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 3 แบบ

เมื่อนำจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยอายุ ปัจจัยสถานะทางสังคม ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยความสนิทสนม ของแต่ละบุรุษมาเปรียบเทียบกันจะแสดงให้เห็นว่า แต่ละบุรุษให้ความสำคัญกับปัจจัยแต่ละปัจจัยในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ต่างกัน คือ

สรรพนามบุรุษที่ 1 ซึ่งมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ มากกว่า บุรุษที่ 2 และ 3 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ มากกว่า บุรุษที่ 2 และ 3 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยความสนิทสนมเท่ากัน แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยความสนิทสนมในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง เท่ากัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ความสนิท

สนมมีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ในสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และ 3 ให้แตกต่างกัน
เท่าๆ กัน

4.2 ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยประชาธิปไตย

ในสมัยนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามโดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ 1. จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ 2. การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่ละหัวข้อย่อย มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์

ในส่วนนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องจำนวนคำบุรุษสรรพนามและประเภททางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนาม รายละเอียดดังนี้

ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มีบุรุษสรรพนามทั้งหมด 28 รูป เมื่อนำมาจำแนกตาม บุรุษ เพศ พจน์ แล้วจะได้คำบุรุษสรรพนามทั้งหมด 47 คำ โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศชาย 3 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 7 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 1 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 1 ทั้งหมด 14 คำ

สรรพนามบุรุษที่ 2 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศชาย 2 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 1 คำ และ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 11 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 3 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 2 ทั้งหมด 18 คำ

สรรพนามบุรุษที่ 3 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 8 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 4 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 3 ทั้งหมด 15 คำ

จากคำอธิบายข้างต้น สามารถแสดงในรูปตาราง ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ในสมัยประชาธิปไตย

ประเภททางไวยากรณ์							
พจน์	เพศ	บุรุษที่1		บุรุษที่2		บุรุษที่3	
		คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน	คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน	คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน
เอกพจน์	ช	กระผม ผม กั้น อ้าว	4	นาย ได้เท่า	2	-	-
	ญ	ดิฉัน อีฉัน	2	หล่อน	1	หล่อน เจ้าหล่อน	2
	ช/ญ	ฉัน เขา ข้า เรา1 กู หนู	6	เอ็ง เจ้า เธอ เรา1 มึง ล้อ ท่าน แก คุณ ตัว หนู	11	แก เขา หนู คุณท่าน ท่าน เธอ มัน อี	8
	รวม		12		14		10
ทวิพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา2*	1	เธอ แก คุณ	3	เขา ท่าน มัน แก	4
	รวม		1		3		4
พหูพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา3*	1	เธอ	1	เธอ	1
	รวม		1		1		1

จากตารางที่ 4.8 ผู้วิจัยพบว่า คำบุรุษสรรพนามบางคำ เช่น เรา สามารถใช้ในความหมายเอกพจน์ ทวิพจน์ หรือพหูพจน์ โดยไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ ดังนั้นการพิจารณาว่ามีความหมายเป็นทวิพจน์ หรือพหูพจน์ จึงต้องพิจารณาจากบริบท

ในขณะเดียวกัน การรวมผู้ฟังและไม่รวมผู้ฟังก็มีลักษณะเดียวกับพจน์ คือ การไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ การพิจารณาว่าเป็นการรวมผู้ฟังหรือไม่รวมผู้ฟังต้องพิจารณาจากบริบท

4.2.2 การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

ในส่วนนี้จะเสนอการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงซึ่งถูกกำหนดด้วยบทบาททางสังคม และปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ความสนิทสนม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพ ไม่สุภาพ อีกด้วย

ก. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่พบทั้งหมดจำนวน 12 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. หู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

1.1 ใช้เมื่อญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่สนิทสนมกัน คนรู้จักพูดกัน หรือภรรยาพูดกับสามี โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง

2. กระผม เป็นคำสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

2.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักกัน หรือ คนไม่รู้จักกันกับผู้ฟัง โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง

- 2.2 ใช้เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา เมื่อผู้พูดอายุมากกว่าและมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าที่สนิทสนมกันกับผู้ฟัง
 - 2.3 ใช้เมื่อญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าผู้ฟังและสนิทสนมกับผู้ฟัง
3. ฉัน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
- 3.1 ใช้เมื่อผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา โดยผู้พูดมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ฟัง
 - 3.2 ใช้เมื่อ เพื่อนพูดกับเพื่อน คนรู้จักพูดกัน หรือ คนไม่รู้จักพูดกัน
 - 3.3 ใช้เมื่อญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ ผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชาที่สนิทสนมกัน หรือ ภรรยาพูดกับสามี เมื่อผู้พูดที่กล่าวมาข้างต้นมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง
 - 3.4 ใช้เมื่อสามีพูดกับภรรยา คู่รักพูดกับคู่รัก หรือญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย โดยผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟัง
4. เขา เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ พบใช้ใน 2 กรณี คือ
- 4.1 ใช้เมื่อญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ ภรรยาพูดกับสามี หรือ เพื่อนพูดกับเพื่อน โดยผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 4.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้ฟัง และ ไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
5. อี๊ เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณีคือ
- 5.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง หรือผู้พูดเป็นเพื่อนกับผู้ฟัง โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับผู้ฟังและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 5.2 ใช้เมื่อ ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ หรือ ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย โดยผู้พูดมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ฟัง
 - 5.3 ผู้พูดเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกับผู้ฟัง
6. กู เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณีคือ
- 6.1 ใช้เมื่อ ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา หรือ คนไม่รู้จักพูดกัน โดยผู้พูดต้องมีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

6.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นญาติผู้ใหญ่ที่อายุมากกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ ผู้ฟังซึ่งเป็นญาติผู้น้อย

7. กั้น เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณีคือ

7.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นเพื่อนที่มีสถานะทางสังคมเท่ากันพูดกัน

7.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นญาติผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นญาติผู้น้อย

8. อีฉัน หรือ อีฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณีคือ

8.1 ใช้เมื่อผู้พูดพูดกับคนที่ไม่รู้จักกัน หรือ ผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา โดยผู้พูดมีอายุมากกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่า สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากับผู้ฟัง

8.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ ภรรยาพูดกับสามี ผู้พูดไม่รู้จักกับผู้ฟัง

9. เรา เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณีคือ

9.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้บังคับบัญชาหรือญาติผู้ใหญ่ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

9.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าและไม่สนิทกับผู้ฟัง

9.3 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นญาติผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชาที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกับผู้ฟัง

9.4 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า แต่สนิทสนมกับผู้ฟัง

10. ดีฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ

10.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักหรือคนไม่รู้จักกับผู้ฟัง

10.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อนกับผู้ฟัง โดยผู้พูดมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

10.3 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่มีอายุน้อยกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง

10.4 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นภรรยา คู่รัก หรือเพื่อน ที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า และสนิทสนมกับผู้ฟัง

11. ผม เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

11.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนไม่รู้จักกัน ผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนพูดกับเพื่อน ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ หรือญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

11.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นสามีที่มีสถานะสังคมและเศรษฐกิจเท่ากับภรรยา

11.3 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคู่รักที่มีอายุสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้ฟัง

12. ข้า เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ

12.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จัก หรือ ไม่รู้จัก กับผู้ฟัง

12.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีสถานะสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ฟัง

12.3 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อน หรือ ภรรยา ที่อายุน้อยกว่า สถานะสังคมและเศรษฐกิจเท่ากับ ผู้พูด

12.4 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นสามี ที่อายุมากกว่า สถานะสังคมและเศรษฐกิจเท่ากับผู้ฟัง

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกัน ยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามบทบาททางสังคม บัณฑิตทางสังคม และความสุภาพ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคม และคุณภาพ ในสมัยประชาธิปไตย

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
-	-	-	ฉัน	กระผม	อีฉัน	กระผม			ผม	ผม			หนู	ผม	ดีฉัน		ผม	ผม				หนู	
			ผม	ผม		ผม			ดีฉัน	ดีฉัน			กระผม					ดีฉัน				ฉัน	
			เรา 1	เรา 1		อีฉัน							ฉัน	อี 2								ดีฉัน	
			อีฉัน	อีฉัน		ฉัน							ผม	หนู								เรา 1	
			หนู	หนู		ดีฉัน							อีฉัน	ฉัน									
			ดีฉัน	ฉัน									ดีฉัน	ดีฉัน									
				ดีฉัน																			
-	-	+	กระผม	กระผม		ฉัน	อีฉัน		อีฉัน				อีฉัน	ดีฉัน	ดีฉัน	อีฉัน	ดีฉัน					เรา	
			ฉัน	ผม		ผม							หนู									ดีฉัน	
			ผม			ดีฉัน							ฉัน										
			ดีฉัน										เรา 1										
-	-	=	ฉัน	ฉัน		กระผม							ผม					เรา 1				อีฉัน	
			ดีฉัน										อีฉัน									ฉัน	
													หนู									ดีฉัน	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
-	+	-	ดีใจ	ผม		ผม							ผม												
				เรา 1																					
				ดีใจ																					
-	+	+	จัน	ผม		จัน	จัน	จัน					จัน				จัน								
			ดีใจ	จัน		ดีใจ	เรา 1	ดีใจ					ผม				เรา 1								
			ผม	ดีใจ			ดีใจ						อี												
			เรา 1				หนู						อีจัน												
														หนู											
														ดีใจ											
-	+	=	จัน										ผม												
-	=	-											หนู												
				หนู									ผม												

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่อริ		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
-	=	+	อีจัน	อีจัน									เขา					อีจัน				
													หนู									
-	=	=	เขา	จัน	อีจัน	อีจัน							จัน		เรา 1			จัน				จัน
			ผม	ผม		จัน							ผม					เรา 1				
			จัน	ผม		ดีจัน							เขา									
			ผม	ดีจัน									หนู									
			เรา 1										ดีจัน									
			ดีจัน																			
+	-	-	จัน	กู		จัน	จัน		กระผม	ผม	จัน			ผม				จัน	จัน			
			ผม	จัน		ผม			ดีจัน	ดีจัน	อีจัน							ดีจัน				
				ผม		ดีจัน																
			ดีจัน								ดีจัน								อีจัน			
+	-	+	ผม	ผม																		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
+	-	=				อีจัน																
+	+	-	จัน	จัน		ผม					ผม				จัน					เขา		
											เรา 1										จัน	
+	+	+	จัน	จัน	ผม	จัน	อี2	อี1			กัน	จัน		อีจัน	จัน		จัน	ผม	เรา 1			
			ผม	ผม		ผม	จัน	อู			จัน	ผม			ผม		ผม	จัน	จัน			
			เรา 1			อี1		จัน			เรา 1	อี2					เรา 1		เรา 1			
						อู					อี2	เรา 1										
													ดีจัน									
+	+	=	จัน			จัน				จัน							ผม		จัน			
			ผม																ผม			
			เรา 1																			
+	=	-													จัน		อี2					

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		รู้จัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
+	=	+										เขา						ฉัน	ฉัน					
+	=	=	ฉัน	ฉัน	ข้า	ฉัน						ข้า						ผม	ผม	ฉัน				
			ผม	ผม		ข้า							0						ฉัน	ฉัน				
			เรา 1	เรา 1		ดีฉัน							ฉัน											
			เขา										2											
			ดีฉัน																					
=	-	-	ผม	เรา 1		ผม					ผม								กัน					
			ฉัน																	ผม				
																			เรา 1					
=	-	+	ผม																กัน					
																				ผม				
=	-	=				ผม														ผม				
						ฉัน																		
=	+	-	ผม																กัน					

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คูรัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
=	+	-																								
=	+	+	ผม	ผม		ผม			ฉัน																	
				อีฉัน					เรา 1																	
=	+	+																								
=	+	=				ผม																				
=	=	-	ผม																							
			ฉัน																							
=	=	+																								
=	=	=	ฉัน	ผม																						
			ผม	อี																						

หลังจากแสดงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันในรูปตารางแล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 5 แบบ คือ (-) (+) (+/-)(+/-)(+/-/=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ (-) (+/-/=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 1 แบบ ได้แก่ (+/-/=)

ปัจจัยความสนิทสนม สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+/-) (+)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยประชาธิปไตย

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
กระผม	+/-	-	+/-/=	+/-
กัน	+/=	+/-/=	+/-/=	+/-
กู	+	+/-/=	+/-/=	+/-
ข้า	+	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+
ฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ดีฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ผม	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เรา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	+/-/=	+/-/=	+/-
อ้าว	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
อีฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า (+) คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือ สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม กระผม จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-) หมายถึง กระผมใช้ได้ทั้งในความสัมพันธ์ที่ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟัง หรือ ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง

จากตาราง 4.10 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ นอกจากนี้ จะเห็นได้ ในสมัยนี้ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจสามารถจำแนกแบบได้น้อยที่สุด คือ 1 แบบ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจในการจำแนกความแตกต่างแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังเลย

ข. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พบทั้งหมดจำนวน 14 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. เอ็ง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 1.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จัก หรือ ผู้ได้บังคับบัญชา ที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด
2. เจ้า เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด
3. นาย เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชา หรือ เพื่อน ที่มีอายุเท่ากัน และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด

4. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 4.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา ที่มีอายุน้อยกว่า มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 4.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก ญาติผู้น้อย หรือ คนไม่รู้จักกับผู้พูด
 - 4.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่าผู้พูด

5. เรา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 5.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก หรือ ญาติผู้น้อย ของผู้พูด
 - 5.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่สูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด

6. มึง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 6.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจเท่ากัน และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 6.2 ใช้แทนผู้ฟังที่ไม่รู้จัก และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

7. ลือ เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 7.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน ที่มีสถานะทางสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด
 - 7.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักหรือไม่รู้จักที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด
 - 7.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด

8. ตัว เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
 - 8.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 8.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 8.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยของผู้พูด
 - 8.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด

9. ท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ

9.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชา คนรู้จัก และคนไม่รู้จัก ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงหรือต่ำกว่าผู้พูด

9.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุไม่น้อยกว่า มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด

10. ได้เท่า เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

10.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชา ที่อายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด

10.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุมากกว่าผู้พูด

10.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จัก ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางสังคมสูงกว่าผู้พูด

11. หล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ

11.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

11.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่อายุน้อยกว่าผู้พูด

11.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย หรือภรรยาที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด

11.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้พูด

12. แก เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

12.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุมากกว่า มีสถานะทางสังคมเท่ากัน สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด

12.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด

12.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด

13. หนู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
- 13.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักหญิงที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 - 13.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยหรือคนรู้จักที่มีอายุน้อยกว่าผู้พูด
14. คุณ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 7 กรณี คือ
- 14.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก หรือคนไม่รู้จัก ของผู้พูด
 - 14.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่อายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 14.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด
 - 14.3 ใช้แทนผู้ได้บังคับที่มีอายุน้อยกว่าและมี สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 - 14.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักที่มีอายุไม่เท่ากันกับผู้พูด
 - 14.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีที่มีอายุไม่น้อยกว่าผู้พูด ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด
 - 14.7 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม และปัจจัยทางสังคม และความรู้สึก ในสมัยประชาธิปไตย

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
-	-	-	ท่าน	คุณ		คุณ			เธอ	หล่อน			เธอ	คุณ	คุณ		คุณ	เธอ				คุณ			
			คุณ	เธอ		เธอ			หล่อน	แม่			หนู	เธอ	เธอ		เธอ	สื้อ					เธอ		
			เธอ	หนู		หนู			แม่	เรา			เรา	หนู											
			หนู	หล่อน		มีง				คุณ			ตัว	หล่อน											
			เรา	สื้อ		หล่อน				เอ็ง			หล่อน	แม่											
			ตัว	แม่		เอ็ง							แม่	สื้อ											
			หล่อน			แม่							เจ้า												
			แม่																						
-	-	+	คุณ	คุณ		คุณ						เธอ		หนู	สื้อ			คุณ	สื้อ						
			หนู																เรา						
-	-	=	เธอ			คุณ								หนู				คุณ					หล่อน		
															เจ้า										
															เอ็ง										
															เรา										

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
														หล่อน									
														คุณ									
														แม่									
-	+	-	หนู	คุณ		คุณ								เธอ								คุณ	
			คุณ	สี่ย		เอ็ง																	
-	+	+	คุณ	คุณ		คุณ	ท่าน	คุณ	ตัว					เธอ	เรา			คุณ				เธอ	
			เธอ	เธอ		เธอ	คุณ							เรา				เธอ					
																		แม่					
																		เรา					
-	+	=				สี่ย								เจ้า									
														หนู									
-	=	-	หล่อน									ตัว											
-	=	-	หนู																				
-	=	+												เอ็ง				แม่					

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
-	=	+																						
-	=	=	คุณ	เธอ		คุณ					เธอ		หนู		เธอ		คุณ					เธอ		
			เธอ	ผม		เธอ								เจ้า				สื่อ						
			ตัว	คุณ		เรา								เธอ				ผม						
			หลอน			มีง								เฮ้ง										
			ผม			สื่อ									ตัว									
			สื่อ												ผม									
+	-	-	คุณ	คุณ		เธอ			ตัว	ผม	ตัว						เธอ	คุณ	เธอ					
			ท่าน			คุณ					ตัว	ผม						ผม	เธอ					
						เธอ																		
+	-	+	ได้เท้า	คุณ		คุณ																		
+	+	-	ได้เท้า	ได้เท้า		ได้เท้า									คุณ				คุณ					
								คุณ																
+	+	+	คุณ	คุณ		ได้เท้า	คุณ	ท่าน			คุณ	ตัว			คุณ		คุณ	คุณ	คุณ		เรา			

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
			เรา	ท่าน		ท่าน		ได้เห็น					ตัว	เธอ											
			ได้เห็น	เธอ		คุณ		คุณ																	
			ท่าน	แม่																					
			เธอ	ได้เห็น																					
+	+	=	ท่าน			ได้เห็น								เธอ		ท่าน		คุณ							
			คุณ																						
			ได้เห็น																						
+	=	-												คุณ		พี่									
																		แม่							
+	=	+	คุณ																						
			คุณ	เธอ		คุณ								มีง			ท่าน		คุณ						
			เรา			ได้เห็น								ตัว			คุณ								
			แม่			เธอ								เรา			เธอ								
					มีง										แม่										

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
=	-	-		คุณ						นาย								เธอ						
=	-	=				คุณ													คุณ					
=	+	-																						
=	+	+	คุณ	คุณ		คุณ		คุณ											ท่าน	คุณ				
=	+	=																						
=	=	-		คุณ																				
=	=	+																						

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่อริ		เพื่อน		สามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
																		แม่								
=	=	=	คุณ	คุณ									แม่					เธอ	สื่อ							
			แม่																นาย							
																				เรา						
																					ตัว					
																					มีง					
																					สื่อ					

ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 4 แบบ คือ (+) (-) (+/=/) (=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+) (+/=/) (-/=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ (+/=/) (-/=)

ปัจจัยความสนิทสนมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+) (+/-)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังและผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยประชาธิปไตย

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เจ้า	-	+/-/=	-/=	+
ตัว	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ได้เท่า	+	+	+/-/=	+/-
ท่าน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
นาย	=	-/=	-/=	+/-
มีง	+/-/=	-/=	-/=	+/-
เรา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ลื้อ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	+/-/=	+/-/=	+/-
หล่อน	-	-/=	-/=	+/-
เอ็ง	-	+/-/=	+/-/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คือ อายุน้อยกว่า(+)คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก มีแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังและผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.12 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

ค. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุขภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 3 ที่พบทั้งหมดจำนวน 10 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุขภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. แก เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 6 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้พูดถึง คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ เพื่อน
 - 1.2 ใช้พูดถึงญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกับผู้พูด
 - 1.3 ใช้พูดถึง ผู้ได้บังคับบัญชา ที่มีสถานะสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจน้อยกว่าผู้พูด
 - 1.4 ใช้พูดถึงเจ้านาย ที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าผู้พูด
 - 1.5 ใช้พูดถึงสามี ที่มี อายุมากกว่า และมีสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจเท่ากับผู้พูด
 - 1.6 ใช้พูดถึง ภรรยาที่มีอายุ สถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจเท่ากับผู้พูด
2. เขา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง คือ สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์
3. ท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

- 3.1 ใช้พุดถึง ผู้บังคับบัญชา ญาติผู้ใหญ่ คนรู้จัก หรือคนไม่รู้จัก เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พุด ยกเว้นพุดถึงญาติผู้ใหญ่ หรือคนรู้จักที่อายุมากกว่า อาจมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าก็สามารถใช้ท่านได้
4. เรอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
- 4.1 ใช้พุดถึงผู้บังคับบัญชา ที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่า หรือสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า ยกเว้น คนที่อายุมากกว่าอาจจะสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าก็ได้
- 4.2 ใช้พุดถึง คนรู้จัก ที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่าหรือสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า
5. มัน เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 5.1 ใช้พุดถึง คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้ใหญ่ เพื่อน
- 5.2 ใช้พุดถึงญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่าผู้พุด
- 5.3 ใช้พุดถึง ผู้ใต้บังคับบัญชา ที่มีสถานะสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจน้อยกว่าผู้พุด
7. หนู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 7.1 ใช้พุดถึงญาติผู้น้อย หรือคนรู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจน้อยกว่าหรือเท่ากัน
8. คุณท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 8.1 ใช้พุดถึงใช้พุดถึง คนรู้จัก ผู้บังคับบัญชา สามี คนไม่รู้จัก ที่มี สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า
9. เจ้าหล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 9.1 ใช้พุดถึง คนรู้จัก เพื่อน ญาติผู้น้อย คนไม่รู้จัก หรือ คู่รัก ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมน้อยกว่า หรือเท่ากันกับผู้ฟัง
10. หล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 10.1 ใช้พุดถึง ผู้ใต้บังคับบัญชา คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ คนไม่รู้จัก คู่รัก ญาติผู้น้อย หรือ เพื่อน ที่มีอายุน้อยกว่าผู้พุด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด และ ความสุภาพ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความรู้สึก ในสมัยประชาธิปไตย

A	SR			คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
-	-	-	แม่	เขา		ท่าน	ท่าน	เขา	แม่	เขา	เขา	เขา	เขา	แม่	แม่		เขา	เขา	เขา		เขา				
			เขา	แม่		เขา			เขา	มัน	ท่าน		แม่	เขา	เขา										
			เจ้าหล่อน	ท่าน		แม่					มัน			หนู	มัน										
			หนู	หล่อน		เธอ					เจ้าหล่อน			มัน											
			อี	มัน		มัน								ท่าน											
-	-	+	อี	เขา		เขา							เขา	มัน								เขา			
			แม่	มัน										แม่											
			เขา											เธอ											
														หล่อน											
-	-	=	เขา	เขา		เขา						ท่าน		เขา	มัน					เขา		เขา			
			เธอ	มัน									มัน	มัน											
			แม่																						
-	+	-	เธอ	เขา									เขา	เขา											

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
-	+	-		เธอ																					
-	+	+	ท่าน	แม่		มัน	ท่าน	แม่		แม่			เขา	เขา			ท่าน	เขา			เขา				
				คุณท่าน		เขา	คุณท่าน	คุณท่าน					แม่	เธอ				เขา				ท่าน			
				ท่าน		คุณ	เธอ	ท่าน						มัน	แม่				เธอ						
				เขา		ท่าน																			
				มัน		เธอ																			
				เจ้าหล่อน		แม่																			
				เธอ		คุณ																			
-	+	=	ท่าน										แม่												
			แม่											เธอ											
			เธอ											มัน											
-	=	-	เขา	เธอ		เธอ																			
-	=	+	เขา	เขา											เขา		มัน								
																			เขา						
-	=	=	เขา	เขา		เธอ							แม่				เขา					เขา			

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
			มัน	นก		เขา												มัน						
						เจ้าหน่อก																		
						หล่อน																		
+	-	-	เธอ	ท่าน		เขา		เขา	นก	นก	นก	นก	นก				เขา	นก						
			นก	นก		นก			เขา	เขา	ท่าน	ท่าน							เขา					
			เขา	เขา		เธอ			มัน	มัน														
				มัน																				
+	-	+	เธอ	นก		นก				นก						เขา				เขา				
				เขา		เขา																		
+	-	=		เขา							นก	ท่าน												
													ท่าน											
													เธอ											
+	+	-	นก	เขา		มัน						เขา			เขา					เขา				
			เขา	ท่าน		เขา							เธอ								ท่าน			
			เธอ										ท่าน											

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
+	+	+	แม่	แม่		แม่	ท่าน	ท่าน			ท่าน	เรา	เรา	เรา		เรา	แม่	เรา							
+	+	+	แม่	แม่		แม่	ท่าน	ท่าน			ท่าน	เรา	เรา	เรา	เรา		เรา	แม่	เรา						
			เรา	เรา		เรา	คุณ	แม่			แม่	ท่าน	แม่		ท่าน		ท่าน		เรา						
			ท่าน	คุณ		ท่าน	คุณท่าน	เรา				เรา	เรา			เรา		แม่		เรา					
			แม่	แม่		แม่	แม่					เรา													
				ท่าน			หล่อน	เรา																	
				คุณท่าน																					
+	+	=	ท่าน	แม่		แม่					เรา								เรา		เรา				
						เรา					ท่าน														
						ท่าน					เรา														
+	=	-				เรา												เรา							
																				แม่					
+	=	+	แม่	เรา		เรา																			
+	=	=	แม่	แม่		เรา					ท่าน	เรา	เรา		เรา		เรา		แม่						

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
+	=	=	เขา	เขา		มัน					แม่	มัน								เขา				
				ท่าน								เขา												
=	-	-	เธอ			เขา				มัน					เขา		เขา	เขา						
						เจ้าหน่อก										เธอ		เธอ						
						หล่อน																		
=	-	+	แม่	มัน																				
			เขา																					
			เธอ																					
=	-	=																		เธอ				
=	+	-	เธอ														เขา							
=	+	+	เขา	เขา		เขา	เขา	เธอ					แม่				เขา	เขา						
														เขา										
=	=	-				หล่อน											เขา	เขา						
=	=	+		แม่										มัน			มัน							
				เขา																				

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
=	=	=	เขา	เขา		มัน										เขา		แม่	เขา	เขา		แม่
			แม่	เธอ														เขา				
																		มัน				

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 4 แบบ คือ (-) (+/-) (+/!=) (-/!=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/!=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/!=)

ปัจจัยความสนิทสนมสามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+) (+/-)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตาม
ปัจจัยทางสังคมในสมัยประชาธิปไตย

คำบุรุษ สรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณท่าน	+/-	+	+	+/-
เจ้าหล่อน	-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ท่าน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
มัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	-	-	+
หล่อน	-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
อี	-	-	-	+

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+)คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก มีแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุเท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.14 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 2

ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

4.2.3 ความเหมือนและความแตกต่างสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยประชาธิปไตย

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยประชาธิปไตยมีความเหมือนและแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จำนวนคำ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนคำต่างกัน คือ สรรพนามบุรุษที่ 2 มีจำนวนคำมากที่สุด คือ 18 คำ และบุรุษที่ 3 มีจำนวน 15 คำ สรรพนามบุรุษที่ 1 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 14 คำ

2. ประเภททางไวยากรณ์ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีการจำแนกใช้บุรุษสรรพนามตามพจน์ เพศ ต่างกัน คือ บุรุษที่ 1 และ 2 มีการจำแนกพจน์ออกเป็น 3 พจน์ คือ เอกพจน์ ทวิพจน์ และพหูพจน์ โดยเอกพจน์จำแนกออกตามเพศ เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชาย และเพศหญิง แต่ทวิพจน์ และพหูพจน์ ไม่แยกเพศ ส่วนบุรุษที่ 3 มีการจำแนกออกเป็น 3 พจน์ เช่นเดียว กับ บุรุษที่ 1 และ 2 แต่เอกพจน์จำแนกออกตามเพศ ได้เป็นใช้เฉพาะเพศหญิงเพียงอย่างเดียว ส่วนพหูพจน์และทวิพจน์ไม่แยกเพศ

3. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางมีการจำแนกออก ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

4. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีลักษณะเหมือนกัน คือ มีปัจจัยทางสังคมที่จำแนกการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนมเหมือนกัน แต่ แต่ละบุรุษให้ความสำคัญกับปัจจัยแต่ละปัจจัยไม่เท่ากัน นอกจากนี้ บุรุษสรรพนามแต่ละคำยังมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพด้วย

5. เมื่อนำคำบรรยายสรรพนามในแต่ละบุรุษมาจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และความสนิทสนม พบว่าแต่ละบุรุษมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยแตกต่างกันไป ดังนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 สามารถจำแนกแบบบรรยายสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุได้ 5 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 2 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 1 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์บุรุษสรรพนามตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 2 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 2 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 3 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยอายุได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

เมื่อนำจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยอายุ ปัจจัยสถานะทางสังคม ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยความสนิทสนมของแต่ละบุรุษมาเปรียบเทียบกันจะแสดงให้เห็นว่า แต่ละบุรุษให้ความสำคัญกับปัจจัยแต่ละปัจจัยในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ต่างกัน คือ

สรรพนามบุรุษที่ 1 ซึ่งมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุมากกว่า บุรุษที่ 2 และ 3 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุมากกว่า บุรุษที่ 2 และ 3 หรืออีกนัยหนึ่งคือ ปัจจัยอายุ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ในสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3

สรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยสถานะทางสังคมมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางสังคมในการจำแนกแบบความสัมพันธ์มากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1 หรืออีกนัยหนึ่งคือ ปัจจัยสถานะทางสังคมมีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ในสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 มากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1

สรรพนามบุรุษที่ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจมากกว่าบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 แสดงให้เห็นว่า สรรพนาม

บุรุษที่ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจในการจำแนกแบบความสัมพันธ์มากกว่า บุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดในสรรพนามบุรุษที่ 3 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1 และ บุรุษที่ 2

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยความสนิทสนมเท่ากัน แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยความสนิทสนมในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงเท่ากัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยปัจจัยความสนิทสนมมีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และ 3 ให้แตกต่างกัน เท่าๆกัน

4.3 ระบบบุรุษสรรพนามในเผด็จการทุนนิยม

ในสมัยนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามโดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ 1. จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ 2. การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่ละหัวข้อย่อย มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์

ในส่วนนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องจำนวนคำบุรุษสรรพนามและประเภททางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนาม รายละเอียดดังนี้

ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มีบุรุษสรรพนามทั้งหมด 27 รูป เมื่อนำมาจำแนกตาม บุรุษ เพศ พจน์ แล้วจะได้คำบุรุษสรรพนามทั้งหมด 47 คำ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรรพนามบุรุษที่1 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศชาย 3 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 7 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 1 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่1 ทั้งหมด 14 คำ

สรรพนามบุรุษที่2 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศชาย 2 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 1 คำ และ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 11 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 3 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 2 ทั้งหมด 18 คำ

สรรพนามบุรุษที่3 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 8 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 4 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 3 ทั้งหมด 15 คำ

จากคำอธิบายข้างต้น สามารถแสดงในรูปตาราง ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวนและระบบบุตรธรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ในสมัยแผ่นดินการุณนิยาม

พจน์	เพศ	บุตรที่1		บุตรที่2		บุตรที่3	
		คำบุตรธรรพนาม	จำนวน	คำบุตรธรรพนาม	จำนวน	คำบุตรธรรพนาม	จำนวน
เอกพจน์	ช	กระผม ผม กัน อ้าว	4	นาย ได้เห็น	2	-	-
	ญ	ดีฉัน อีฉัน	2	หล่อน	1	หล่อน	1
	ช/ญ	ฉัน เขา ข้า เรา1 กู หนู	6	เอ็ง เจ้า เธอ เรา1 มีง ลื้อ ท่าน แก คุณ ตัว หนู	11	แก เขา หนู คุณท่าน ท่าน เธอ มัน อี	8
	รวม		12		14		9
ทวิพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา2*	1	แก เธอ	2	เขา เธอ แก	3
	รวม		1		2		3
พหูพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา3*	1	แก	1	เธอ เขา	2
	รวม		1		1		2

จากตารางที่ 4.15 ผู้วิจัยพบว่า คำบุรุษสรรพนามบางคำ เช่น เรา สามารถใช้ในความหมายเอกพจน์ ทวิพจน์ หรือพหูพจน์ โดยไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ ดังนั้นการพิจารณาว่ามีความหมายเป็นทวิพจน์ หรือพหูพจน์ จึงต้องพิจารณาจากบริบท

ในขณะเดียวกัน การรวมผู้ฟังและไม่รวมผู้ฟังก็มีลักษณะเดียวกับพจน์ คือ การไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ การพิจารณาว่าเป็นการรวมผู้ฟังหรือไม่รวมผู้ฟังต้องพิจารณาจากบริบท

4.3.2 การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และ ความสุภาพ

ในส่วนนี้จะเสนอการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าว ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงซึ่งถูกกำหนดด้วยบทบาททางสังคม และปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ความสนิทสนม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพ ไม่สุภาพ อีกด้วย

ก. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และ ความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่พบทั้งหมดจำนวน 12 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. หนู เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ

- 1.1 ใช้เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา หรือผู้พูดเป็นคนที่รู้จักกับผู้ฟัง โดยผู้พูดอายุน้อยกว่า มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
- 1.2 ใช้เมื่อคู่รักพูดกัน คนรู้จักพูดกันญาติผู้หนึ่งพูดกับญาติผู้ใหญ่ ภรรยาพูดกับสามี หรือ ผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา โดยผู้พูดมีอายุน้อยกว่า และสนิทสนมกับผู้ฟัง

2. กระผม เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้เมื่อผู้ได้บังคับพูดกับผู้บังคับบัญชา หรือคนไม่รู้จักพูดกัน โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
3. ข้า เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นผู้บังคับบัญชาอายุมากกว่า มีสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้ฟังซึ่งเป็น ผู้ได้บังคับบัญชา
 - 3.2 ใช้เมื่อผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย หรือเพื่อนพูดกับเพื่อน โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าหรือเท่ากับผู้ฟัง และสนิทสนมกับผู้ฟัง
- 4.ฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 4.1 ใช้เมื่อ เป็นคำบุรุษสรรพนามที่มีความหมายเป็นกลางสามารถใช้ได้ทุกคู่ความสัมพันธ์
5. เรา เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 5.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนไม่รู้จักกันกับผู้ฟัง โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 5.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักที่มีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้ฟัง
 - 5.3 ใช้เมื่อผู้พูดเป็น ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนพูดกับเพื่อน คนรู้จักพูดกัน ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ หรือสามีพูดกับภรรยา โดยผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง
- 6.อ้าว เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
 - 6.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จัก ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้ฟัง เพื่อแสดงอำนาจเหนือผู้ฟัง
 - 6.2 ใช้เมื่อ เพื่อนพูดกับเพื่อน คนรู้จักพูดกัน โดยผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง เพื่อแสดงความสนิทสนมและเป็นพวกเดียวกันกับผู้ฟัง

7. อีฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 7.1 ใช้เมื่อ ผู้ได้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย คนรู้จักพูดกัน หรือ คู่รักพูดกัน โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง และไม่สนิทสนมกันกับผู้ฟัง
8. ดีฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 8.1 ใช้เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย คู่รักพูดกับคู่รัก เพื่อนพูดกับเพื่อน คนไม่รู้จักพูดกัน ภรรยาพูดกับสามี โดยผู้พูดมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง
- 8.2 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง โดยผู้พูดอายุไม่เท่ากับผู้ฟัง และสนิทสนมกับผู้ฟัง
- 8.3 ใช้เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา คู่รักพูดกับคู่รัก คนรู้จักพูดกัน คนไม่รู้จักพูดกัน ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้พูดไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
9. เขา เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 9.1 ใช้เมื่อญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ เพื่อนพูดกับเพื่อน โดยผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง
10. ผม เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 10.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้
11. กัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 11.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟัง
12. ญ เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ 2 กรณี คือ
- 12.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นเพื่อนสนิทกับผู้ฟัง
- 12.2 ใช้เมื่อ ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามบทบาททางสังคม บัญญัติทางสังคม และความสุขภาพ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และคุณภาพ ในสมัยเผด็จการทุนนิยม

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
-	-	-	ผม	ผม	ผม	ผม		ผม	ผม	ผม	ดิฉัน	ฉัน	ผม	ผม	ผม		ดิฉัน		13		ดิฉัน	
			ฉัน	ดิฉัน		กระผม			กระผม	ดิฉัน	อิฉัน		กระผม	หนู	ดิฉัน		ฉัน					ฉัน
			ดิฉัน	อิฉัน		ดิฉัน			ดิฉัน	หนู	ฉัน		ฉัน	ดิฉัน	ฉัน							เขา
			เรา 1	ฉัน		อิฉัน			อิฉัน				หนู									
				หนู		ฉัน			ฉัน				เรา 1									
				เรา 1		หนู			หนู													
-	-	+	ผม	ผม		ผม					อิฉัน		ผม	ผม	อิฉัน							อิฉัน
						ฉัน							เขา									
-	-	=	ดิฉัน	ผม	ดิฉัน								เขา		ดิฉัน							
			หนู																			
-	+	-		ผม									ผม	ผม			กัน					
													หนู									
-	+	-		หนู																		
-	+	+	ผม	ผม		ผม	ผม	ฉัน	เรา 1				ผม	ผม		ดิฉัน	ดิฉัน	ฉัน				ฉัน

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
				จัน		จัน	จัน						จัน											
						ดีจัน																		
-	+	=		ผม																				
-	=	-	จัน																					
-	=	+	ดีจัน	จัน		ดีจัน							หนู		หนู		เรา 1							
			จัน																					
-	=	=	จัน	ผม		ดีจัน							ผม				ข้า				จัน			
			ขี้	ดีจัน										จัน				ขี้				หนู		
			ดีจัน	จัน										เขา				จัน						
+	-	-	ผม	ผม		ผม			ดีจัน	ผม	เรา 1	ขี้จัน					ผม		ผม					
			ดีจัน	จัน		จัน				ขี้จัน	กระผม							ขี้						
				ดีจัน		จัน				เรา 1	ดีจัน	จัน						เรา 1						
						ดีจัน						ขี้จัน						0						
+	-	+		จัน	ผม										เขา		กัน							

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

SR			คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
			I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
A	S	E																							
+	-	=																							
+	+	-	ผม	ผม																					
				เรา 1																					
				ฉัน																					
+	+	+	ผม	ผม																					
			ฉัน	ฉัน																					
			เรา 1																						
			ดีฉัน	ฉัน																					
			ข้า																						
+	+	=																							
+	=	-	ผม																						
			ฉัน																						
+	=	+	ผม	ผม																					
				ดีฉัน																					

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
+	=	=	ผม	ผม		ผม					ข้า		ผม		ผม		ผม		ผม				
			ยี่		ดี							จัน		ผม				ข้า		จัน			
			เรา 1			จัน											จัน						
																	จัน						
=	-	-		ผม											ดี		ผม						
				เรา 1														กัน					
				ดี															ยี่				
				จัน															เรา 1				
																	จัน						
=	-	+		ดี																			
=	-	=				ดี														จัน			
=	+	+	ผม	ผม									ผม		ผม		ผม		ผม				
														เรา 1				กัน					
																		ยี่					

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา						
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-					
=	+	=				จัน																	เขา 1				
=	=	-				ดีจัน																					
=	=	+				ดีจัน																					
=	=	=				จัน								จัน	ผม	ผม											

ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 4 แบบ คือ (-) (+) (+/-)(+/-/=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (-) (+/-/=) (+/-)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (-)(+/-)(+/-/=)

ปัจจัยความสนิทสนม สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+/-) (+)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยเผด็จการทุนนิยม

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
กระผม	+/-	-	-	+/-
กัน	+/-=	+/-=	+/-=	+
กู	+	+/-=	+/-=	+/-
ข้า	+/-	+/-=	+/-=	+/-
เขา	+/-	+/-=	+/-=	+
ฉัน	+/-=	+/-=	+/-=	+/-
ดิฉัน	+/-=	+/-=	+/-=	+/-
ผม	+/-=	+/-=	+/-=	+/-
เรา	+/-=	+/-=	+/-=	+/-
หนู	-	+/-=	+/-=	+/-
อ้าว	+/-=	+/-=	+/-=	+/-
อีนัน	+/-=	+/-	-	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือสนิทสนม และ (-) คือไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น (-) คืออายุน้อยกว่า (+) คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือ สถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า (-) คือ สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ (=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม กระผม จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-) หมายถึง กระผมใช้ได้ทั้งในความสัมพันธ์ที่ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟังหรือผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง

จากตาราง 4.17 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

ข. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พบทั้งหมดจำนวน 14 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. หนู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ 2 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 - 1.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยหรือคนรู้จักที่อายุน้อยกว่าผู้พูด
2. เอ็ง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ 3 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา คนรู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 2.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด หากเป็นญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกันใช้ได้ทุกรวัย และทุกสถานะ
 - 2.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และสนิทสนมกัน
3. เจ้า เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด

4. มีง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

- 4.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด

5. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 5 กรณี คือ

- 5.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักกัน คนรู้จักกัน เพื่อน คู่รัก
 5.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกัน หากสนิทสนมใช้ได้ทุกสถานะ
 5.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีที่มีอายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน
 5.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่า
 5.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกัน

6. เขา เป็นคำสุภาพ ใช้ใน 7 กรณี คือ

- 6.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกัน
 6.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า
 6.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกัน
 6.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกัน
 6.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก กันกับผู้พูด
 6.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 6.7 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด แต่ถ้าผู้ฟังเป็นญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกันกับผู้พูดสามารถใช้ได้ทุกสถานะ

7. นาย เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ

- 7.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุไม่มากกว่าและสนิทสนมกัน
 7.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด

8. ลี้อ เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
- 8.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่สนิทกัน หรือคนไม่รู้จักกัน กับผู้พูด
 - 8.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 8.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 8.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
9. ตัว เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 9.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่ากับผู้พูด
 - 9.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 9.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก ที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้พูด ถ้าหากสนิทสนมกัน สามารถใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จัก ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
10. หล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
- 10.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด
 - 10.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางสังคมไม่สูงกว่าและมีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด
 - 10.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 - 10.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
11. ท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 11.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่ไม่สนิทสนมกับผู้พูด สามี ญาติผู้ใหญ่ที่สนิทสนมกันกับผู้พูด โดยผู้ฟังมีอายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

11.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่อายุไม่น้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า ผู้พูด

11.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

12. ได้เท่า เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

12.1 ใช้แทนผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด เช่น ญาติผู้ใหญ่ คนรู้จัก

12.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชา ที่มีอายุมากหรือน้อยกว่า ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด

12.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่อายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

13. แก เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 6 กรณี คือ

13.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด แต่ถ้าผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่สนิทสนมกับผู้พูดสามารถใช้ได้ทุกวัย ทุกสถานะ

13.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ ที่มีอายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกันกับผู้พูด

13.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกันกับผู้พูด หากผู้ฟังที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก ที่สนิทสนมกันกับผู้พูดสามารถใช้ได้ทุกวัย ทุกสถานะ

13.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รัก ที่มีอายุเท่ากัน และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด

13.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด

13.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยา ที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และสนิทสนมกันกับผู้พูด

14. คุณ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 6 กรณี คือ

14.1 ใช้แทนผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด เช่น คู่รัก คนไม่รู้จัก

- 14.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้ใหญ่ สามี คู่รัก ของผู้พูด
- 14.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเป็นภรรยาอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 14.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชา ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด
- 14.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 14.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย ที่มีสถานะทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18

การใช้สรรพนามบุรุษที่2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟัง ผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสัมพันธ์ ในสมัยเผด็จการทุนนิยมประชาธิปไตย

A	S	E	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
			I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
			คุณ	คุณ		คุณ			คุณ	คุณ			คุณ	คุณ	คุณ		คุณ	แม่	คุณ		คุณ				
			หนู	หนู		หนู			เธอ	แม่			หนู	หนู			เธอ							เธอ	
			เธอ	เธอ		เธอ			แม่				เธอ	เธอ	เธอ		นาย							หล่อน	
			เอ็ง	แม่		แม่			เรา				เอ็ง	แม่			สี่								
			แม่	เรา		หล่อน							แม่	หล่อน			แม่								
			เรา			เรา							หล่อน	เรา											
						สี่							สี่	ตัว											
													มิ่ง	เอ็ง											
													เรา												
													เจ้า												
													แม่												
													ตัว												
		+	คุณ	คุณ		คุณ							เรา				คุณ								
			หนู	หนู									คุณ												
		=				คุณ							เธอ		คุณ										
													หล่อน												
													มิ่ง												

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
-	+	-		คุณ		ชื่อ								หนู				เธอ				
														แม่								
														เรา								
-	+	+	คุณ	คุณ		คุณ	คุณ	คุณ						หนู	แม่			คุณ	คุณ			
			เธอ	หนู		หนู	ได้เห่า	นาย						เธอ	คุณ			เธอ				
			หนู	เธอ		เธอ	ท่าน							เรา				นาย				
			เรา	เรา										แม่				ชื่อ				
														เอ็ง								
														คุณ								
-	+	=		คุณ																		
			คุณ			คุณ								เรา								
			เธอ			แม่								เจ้า								
						หล่อน																
				คุณ		คุณ								หนู		คุณ		แม่				
						เธอ								แม่				คุณ				
-	=	=	คุณ	คุณ		คุณ								เอ็ง				เธอ		คุณ		เธอ
			แม่											แม่				ตัว				แม่
			ชื่อ											หนู				คุณ				

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
-	=	=												เธอ				เอ็ง						
														เรา				มก						
														มีง				ซ้อ						
+	-	-	หนู	คุณ		คุณ				มก	คุณ	เธอ						เธอ	เธอ	คุณ				
			คุณ	เธอ		เธอ				ซ้อ	มก								คุณ	คุณ				
				ตัว		มก						เรา								ซ้อ				
				เรา																				
+	-	+															เธอ							
+	-	=	คุณ	คุณ																				
+	+	-				เธอ																		
+	+	+	คุณ	คุณ		คุณ	คุณ	ท่าน			คุณ	คุณ	เธอ		คุณ	เธอ	เธอ	คุณ						
			ได้เท้า	ท่าน		ท่าน	ได้เท้า	คุณ				เธอ				เธอ		คุณ						
			มก			ได้เท้า	ท่าน					เรา												
			ตัว			เอ็ง																		
			เรา			มก							ได้เท้า											
								เรา						ท่าน										
+	+	=	คุณ											คุณ										
+	=	-	คุณ														คุณ							

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
+	=	+	คุณ			คุณ																		
+	=	=	คุณ	คุณ		คุณ							แม่		คุณ		เธอ		คุณ					
			เรา													เธอ		เอ็ง		เธอ				
=	-	-		คุณ		เธอ								เธอ	แม่	คุณ	เธอ							
				เธอ		แม่							คุณ		เธอ									
																			แม่					
																				ตัว				
=	+	+		คุณ		คุณ													เธอ		คุณ			
				เธอ		เธอ														แม่				
																					ตัว			
																					คุณ			
=	+	=				คุณ															นาย			
																						เธอ		
																						แม่		
=	=	-																		เธอ	คุณ			

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา						
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-					
=	=	-																									
=	=	+																									
=	=	=																									

ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคมทีละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 4 แบบ คือ (+) (-) (+/=/) (-/=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+) (+/=/) (-/=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/=/) (-/=)

ปัจจัยความสนิทสนม⁶ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+) (+/-)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยเผด็จการทุนนิยม

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เจ้า	-	-/=	-	+
ตัว	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ใต้เท้า	+	+	+	+/-
ท่าน	+/-/=	+	+	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
นาย	-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
มึง	-	-/=	-/=	+
เรา1	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ลื้อ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	+/-/=	+/-/=	+/-
หล่อน	-	-/=	-/=	+/-
เอ็ง	-/=	+/-/=	+/-/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+)=คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ฟังมีอายุเท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.19 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ คือ 6 แบบ ซึ่งหมายความว่าสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่น

ค. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 3 ที่พบทั้งหมดจำนวน 9 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยทางสังคมได้ดังนี้

1. หนู เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้พูดถึงญาติผู้น้อย ที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
2. หล่อน เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้พูดถึงคนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้น้อย คู่รัก ที่มีอายุน้อยกว่าและไม่สนิทสนมกันกับผู้ฟัง หากพูดกับผู้ฟังที่สนิทกันจะพูดถึงคนที่อายุน้อยกว่าหรือสูงกว่าก็ได้ แต่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต้องต่ำกว่าผู้พูด เช่น ใช้พูดถึง คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้น้อย คู่รัก
3. อี เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ และเป็นคำยืมจากภาษาจีนแต้จิ๋ว ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้พูดถึงญาติผู้น้อย ที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
4. มัน เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 4.1 ใช้พูดถึงผู้ได้บังคับบัญชา คนรู้จัก คนไม่รู้จัก คู่รัก ญาติผู้น้อย เพื่อน หรือภรรยา

5. เขา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 5.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้

6. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 6.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้

7. ท่าน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 7.1 ใช้พูดถึง ผู้ที่ถูกกล่าวถึง ที่มีสถานะทางสังคมหรือสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าผู้พูด

8. แก เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 8.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้

9. คุณท่าน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 9.1 ใช้พูดถึงผู้บังคับบัญชา คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ คนไม่รู้จัก ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ ดังตารางที่ 4 . 20

ตารางที่ 4.20

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความรู้สึก ในสมัยเผด็จการทุนนิยม

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
-	-	-	เธอ	ผม		ผม		มัน	เขา	ผม	เขา		ผม	ผม	ผม		เขา	เขา			เขา	
			หล่อน	เขา		เขา			เขา	ท่าน		เขา	เขา	เขา							ผม	
			เขา			มัน																
			ผม			หล่อน																
			อี																			
-	-	+	ผม	เขา		เขา						เขา	ผม							เขา		
			เขา			หล่อน																
			เธอ																			
-	-	=				เขา						เขา		เขา								
-	+	-				เขา						เขา	เขา									
						ท่าน																
-	+	+	ท่าน	เขา		เขา	ผม	เธอ		เขา		ผม	ผม	เขา		เขา	เขา				เขา	
			ผม	ผม		ผม	ท่าน	ท่าน				เขา	เขา			ผม						
			เขา				เธอ	เขา				คุณท่าน										

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	I	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
			คุณท่าน				เขา															
							คุณท่าน															
-	=	-	เธอ	ผม		เขา								เขา								
			เขา	เขา										ผม								
-	=	+	เขา	เขา		เขา								เขา			เขา					
-	=	=	ผม	ผม		ผม							เขา	เขา	เขา		เขา	เขา			เขา	
			เขา	เขา		เขา							ผม				ผม	ผม			เธอ	
+	-	-	เขา	เขา		เขา			ผม	เขา	ท่าน	ผม	เขา	เขา	เขา					เขา		
			ผม	ผม		มัน			เขา	ผม	เขา	เขา										
												หล่อน										
+	-	+	เขา	เขา		ท่าน						เขา					เขา					
				ผม		เขา																
+	-	=	ท่าน	เขา																		
			เขา																			
+	+	-	ผม	ผม		เขา		ท่าน			ท่าน				ผม							

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
+	+	-	เขา	เขา																		
+	+	+	ท่าน	แม่		ท่าน	คุณท่าน	ท่าน			เธอ	ท่าน	เขา		เขา		เขา	เขา	แม่		เขา	
			เขา	เขา		เขา	ท่าน	เขา			เขา	เขา							เขา			
			เธอ	ท่าน			แม่				ท่าน	แม่							คุณท่าน			
			แม่				เขา				แม่											
											คุณท่าน											
+	+	=	เขา	เขา							เขา				เขา							
											ท่าน											
											เธอ											
+	=	-	แม่	เขา		เขา							เขา				เขา					
			เขา																			
+	=	+	เขา			เขา							เขา									
+	=	=	เขา	แม่		เขา					เขา	เขา		เขา					เขา			
				เขา									เธอ									

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
=	-	-	เขา	เขา		เธอ			เขา				เขา		เขา		เขา	เขา			เขา		
				แม่																			
				ท่าน																			
=	-	+															เขา						
=	+	-															เขา						
=	+	+	เขา	ท่าน		เขา						เธอ		เขา		เขา	เขา						
			แม่	เขา													แม่						
=	+	=															เขา						
=	=	-	แม่	เขา		เขา								เขา		เขา							
																	มัน						
=	=	+	เขา												มัน		เขา						
															เขา								
=	=	=	เขา			เขา						เธอ		เขา		แม่	เขา						
																	เขา						

ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 3 แบบ คือ (-) (+/-) (+/!=)

ปัจจัยสถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/!=)(-/!=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/!=)(-/!=)

ปัจจัยความสนิทสนมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 2 แบบ คือ (+) (+/-)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยเผด็จการทุนนิยม

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณท่าน	+/-	+	+	+
ท่าน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
มัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	-	-	+
หล่อน	+/-	+/-/=	+/-/=	+/-
อี	-	-/=	-/=	+

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือสนิทสนม และ(-) คือไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+)คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง คำบุรุษสรรพนามที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุเท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.21 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ คือ 4 แบบ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัย

สถานะทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจ ในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนาม ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

4.3.3 ความเหมือนและความแตกต่างสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยเผด็จการทุนนิยม

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยเผด็จการทุนนิยมมีความเหมือนและแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จำนวนคำ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนคำต่างกัน คือ สรรพนามบุรุษที่ 2 มีจำนวนคำมากที่สุด คือ 18 คำ สรรพนามบุรุษที่ 3 มีจำนวน 15 คำ และบุรุษที่ 1 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 14 คำ

2. ประเภททางไวยากรณ์ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีการจำแนกใช้บุรุษสรรพนามตามพจน์ เพศ ต่างกัน คือ บุรุษที่ 1 และ 2 มีการจำแนกพจน์ออกเป็น 3 พจน์ คือ เอกพจน์ ทวิพจน์ และพหูพจน์ โดยเอกพจน์จำแนกออกตามเพศ เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชาย และเพศหญิง แต่ทวิพจน์ และพหูพจน์ ไม่แยกเพศ ส่วนบุรุษที่ 3 มีการจำแนกออกเป็น 3 พจน์ เช่นเดียว กับ บุรุษที่ 1 และ 2 แต่เอกพจน์จำแนกออกตามเพศ ได้เป็นใช้เฉพาะเพศหญิงเพียงอย่างเดียว ส่วนพหูพจน์และทวิพจน์ไม่แยกเพศ

3. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ถูกจำแนกออกตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

4. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีลักษณะเหมือนกัน คือ มีปัจจัยทางสังคมที่จำแนกการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงให้แตกต่างกัน 4 ปัจจัยเหมือนกัน คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนม แต่มีการให้ความสำคัญกับแต่ละปัจจัยต่างกัน นอกจากนั้น บุรุษสรรพนามแต่ละคำยังมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพด้วย

5. เมื่อนำคำบรรยายสรรพนามในแต่ละบุรุษมาจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และความสนิทสนม พบว่าแต่ละบุรุษมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยแตกต่างกันไป ดังนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 สามารถจำแนกแบบบรรยายสรรพนามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุได้ 4 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 2 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 3 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 2 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูด ตามปัจจัยอายุได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 3 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยอายุได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

เมื่อนำจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัย อายุ ปัจจัยสถานะทางสังคม ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยความสนิทสนม ของแต่ละบุรุษมาเปรียบเทียบกันจะแสดงให้เห็นว่า แต่ละบุรุษให้ความสำคัญกับปัจจัยแต่ละปัจจัยในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ต่างกัน คือ

สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ซึ่งมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุมากกว่า บุรุษที่ 3 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุมากกว่า บุรุษที่ 2 และ 3 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยอายุ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3

สรรพนามบุรุษที่ 3 ซึ่งมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยสถานะทางสังคมมากกว่า บุรุษที่ 1 และ 2 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 3 ให้ความสำคัญกับการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยอายุมากกว่า บุรุษที่ 1 และ 2 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยอายุ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดในสรรพนามบุรุษที่ 3 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2

สรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ซึ่งมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและ

ผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจมากกว่า บุรุษที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจมากกว่า บุรุษที่ 1 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ในสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยความสนิทสนมเท่ากัน แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยความสนิทสนมในการจำแนกแบบความสัมพันธ์เท่ากัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยความสนิทสนมมีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงในสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และ 3 ให้แตกต่างกันเท่าๆกัน

4.4 ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยทูนนิยมประชาธิปไตย

ในสมัยนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ระบบบุรุษสรรพนามโดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ 1. จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ 2. การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่ละหัวข้อย่อย มีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 จำนวนบุรุษสรรพนามและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์

ในส่วนนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องจำนวนคำบุรุษสรรพนามและประเภททางไวยากรณ์ของคำบุรุษสรรพนาม รายละเอียดดังนี้

ระบบบุรุษสรรพนามในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มีบุรุษสรรพนามทั้งหมด 27 รูป เมื่อนำมาจำแนกตาม บุรุษ เพศ พจน์ แล้วจะได้คำบุรุษสรรพนามทั้งหมด 47 คำ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศชาย 3 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 7 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 1 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 1 ทั้งหมด 14 คำ

สรรพนามบุรุษที่ 2 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศชาย 2 คำ เอกพจน์ เพศหญิง 1 คำ และ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 11 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 3 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 2 ทั้งหมด 18 คำ

สรรพนามบุรุษที่ 3 จำแนกได้ดังนี้

เอกพจน์ เพศหญิง 2 คำ และ เอกพจน์ เป็นกลาง คือใช้ได้ทั้งเพศชายและหญิง 8 คำ ทวิพจน์ เป็นกลาง 4 คำ และพหูพจน์ เป็นกลาง 1 คำ รวมสรรพนามบุรุษที่ 3 ทั้งหมด 15 คำ

จากคำอธิบายข้างต้น สามารถแสดงในรูปตาราง ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 จำนวนและระบบบุรุษสรรพนามตามประเภททางไวยากรณ์ในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

ประเภททางไวยากรณ์							
พจน์	เพศ	บุรุษที่1		บุรุษที่2			บุรุษที่3
		คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน	คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน	คำบุรุษสรรพนาม	จำนวน
เอกพจน์	ช	กระผม ผม กั้น อีว	4	นาย	1	-	-
	ญ	ดิฉัน อีฉัน เดียน	3	หล่อน	1	หล่อน	1
	ช/ญ	ฉัน เขา ข้า เรา1 กู หลู ไอ	7	เอ็ง เจ้า เธอ เรา1 มึง ลื้อ ท่าน แก คุณ ตัว หลู ยู	12	แก เขา คุณท่าน ท่าน เธอ มัน อี	7
	รวม		14		14		8
ทวีพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา2*	1	แก คุณ	2	แก มัน ท่าน	3
	รวม		1		2		3
พหูพจน์	ช	-	-	-	-	-	-
	ญ	-	-	-	-	-	-
	ช/ญ	เรา3*	1	แก คุณ	2	มัน เขา	2
	รวม		1		2		2

จากตารางที่ 4.22 ผู้วิจัยพบว่า คำบุรุษสรรพนามบางคำ เช่น เรา สามารถใช้ในความหมายเอกพจน์ ทวิพจน์ หรือพหูพจน์ โดยไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำดังนั้นการพิจารณาว่ามีความหมายเป็นทวิพจน์ หรือพหูพจน์ จึงต้องพิจารณาจากบริบท

ในขณะเดียวกัน การรวมผู้ฟังและไม่รวมผู้ฟังก็มีลักษณะเดียวกับพจน์ คือ การไม่มีการแสดงความแตกต่างในรูปคำ การพิจารณาว่าเป็นการรวมผู้ฟังหรือไม่รวมผู้ฟังต้องพิจารณาจากบริบท

4.4.2 การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

ในส่วนนี้จะเสนอการวิเคราะห์การใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าว ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงซึ่งถูกกำหนดด้วยบทบาททางสังคม และปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ความสนิทสนม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพ ไม่สุภาพ อีกด้วย

ก. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่พบทั้งหมดจำนวน 14 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. เดียน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

1.1 ใช้เมื่อ ผู้พูดเป็นคนรู้จักหรือไม่รู้จักกับผู้ฟัง มักใช้ในกลุ่มชนชั้นสูง หรือ ชนชั้นนำในสังคม ซึ่งมีการศึกษา หรือ ตำแหน่งหน้าที่การงานสูง

2. ไอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ เป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้เมื่อสามีพูดกับภรรยา หรือ เพื่อนพูดกับเพื่อน เมื่อผู้พูดมีอายุมากกว่ามีสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมสูงกว่าผู้ฟัง และสนิทสนมกับผู้ฟัง เช่น สามีพูดกับภรรยา เพื่อนพูดกับเพื่อน

3. กัน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันกับผู้ฟัง

4. ฉัน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
 - 4.1 เป็นคำกลางๆ ที่ใช้ทั่วไปเมื่อ ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย คนรู้จักพูดกัน คนไม่รู้จักพูดกัน หรือ เพื่อนสนิทพูดกัน
 - 4.2 ใช้เมื่อคู่รักพูดกับคู่รัก ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชา ภรรยาพูดกับสามี หรือสามีพูดกับภรรยา โดยผู้พูดมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่าผู้ฟัง
 - 4.3 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นญาติผู้น้อย ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าหรือเท่ากับผู้ฟังซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ที่สนิทสนมกัน
 - 4.4 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง และสนิทสนมกับผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

5. ดิฉัน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 5.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ เมื่อผู้พูดไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 5.2 ใช้เมื่อผู้พูดไม่รู้จักหรือรู้จักกับผู้ฟัง
 - 5.3 ใช้เมื่อผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนพูดกับเพื่อน เมื่อผู้พูดสนิทสนมกับผู้ฟัง

6. อีฉัน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
 - 6.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง
 - 6.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นคนรู้จักที่สนิทสนมกับผู้ฟัง
 - 6.3 ใช้เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าพูดกับผู้บังคับบัญชา โดยผู้พูดเป็นคนรู้จักที่สนิทกับผู้ฟัง

- 6.4 ใช้เมื่อผู้พูดไม่รู้จักผู้ฟัง และผู้พูดมีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง
7. ซ้ำ เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 7.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อน หรือ เป็นคนรู้จักกับผู้ฟัง ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าหรือเท่ากับผู้ฟัง
8. หนู เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ผู้พูดมักใช้หนูแทนตนเองเพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ฟัง ใช้ใน 2 กรณี คือ
- 8.1 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนพูดกับเพื่อน ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ หรือคนรู้จักพูดกับคนรู้จัก โดยผู้พูดอายุน้อยกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง
- 8.2 ใช้เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาพูดกับผู้บังคับบัญชา คนรู้จักพูดกัน คนไม่รู้จักพูดกัน ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ เมื่อผู้พูดอายุน้อยกว่า มีสถานะทางสังคมต่ำกว่าหรือเท่ากัน และมีสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
9. ผม เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 9.1 ใช้ได้ทั่วไป เมื่อผู้พูดพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จัก หรือไม่รู้จักกัน เพื่อนสนิทพูดกัน
- 9.2 ใช้เมื่อญาติผู้น้อยกับญาติผู้ใหญ่ หรือ ผู้ได้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา เมื่อผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง และไม่สนิทสนมกับผู้ฟัง
- 9.3 ใช้เมื่อผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ได้บังคับบัญชา หรือสามีพูดกับภรรยาโดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้ฟัง
10. อ้าว เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
- 10.1 ใช้เมื่อญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย สามีพูดกับภรรยา โดยผู้พูดสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้ฟัง
- 10.2 ใช้เมื่อผู้พูดเป็นเพื่อนที่มีอายุน้อยกว่า มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับผู้ฟัง
11. เขา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
- 11.1 ใช้เมื่อสามีพูดกับภรรยา ภรรยาพูดกับสามี หรือเพื่อนพูดกับเพื่อน โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และสนิทสนมกัน

12. ฤ เป็นคำบุรุษสรรพนาม ไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 12.1. ใช้เมื่อญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย โดยผู้พูดมีอายุมากกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าหรือเท่ากัน และสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าหรือเท่ากันกับผู้ฟัง
- 12.2 ใช้เมื่อผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่สนิทสนมกัน คนรู้จักพูดกัน สามีพูดกับภรรยา โดยผู้พูด อายุมากกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าผู้ฟัง
- 12.3 ใช้เมื่อ เพื่อนพูดกับเพื่อน โดยผู้พูดมีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมเท่ากับ และสนิทสนมกับผู้ฟัง

13. เรา ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 13.1 ใช้ทั่วไปเมื่อเพื่อนพูดกับเพื่อน คนรู้จักที่สนิทสนมกันพูดกัน
- 13.2 ใช้ในกรณีที่ผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าและสนิทสนมกับผู้ฟัง เช่น ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้ใหญ่พูดกับญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชาพูดกับผู้ใต้บังคับบัญชา
- 13.3 ใช้เมื่อ ญาติผู้น้อยพูดกับญาติผู้ใหญ่ คนรู้จักพูดกัน หรือ คนไม่รู้จักพูดกัน โดยผู้พูดมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า

14. กระผม ใช้ใน 1 กรณี คือ

- 14.1 ใช้ในกรณีที่ผู้พูดเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา คนรู้จัก คนไม่รู้จัก มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้ฟัง

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความรู้สึก ในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
-	-	-	ฉัน	กู		ผม			หนู	ผม			ฉัน	ผม			หนู					ฉัน
			ผม	ผม		หนู			ผม	อีฉัน			ผม	เรา 1			เรา 1					ดีฉัน
			เรา 1	เรา 1		ฉัน			ฉัน	หนู			เรา 1	หนู								
			ดีเยี่ยม	หนู		ดีฉัน			ดีฉัน	ฉัน			หนู									
			หนู	ฉัน		ดีเยี่ยม			อีฉัน	ดีฉัน			อี									
				ดีฉัน									ดีฉัน									
-	-	+	ผม	ผม		ผม	ดีฉัน						หนู									ฉัน
			ฉัน																			
			ดีฉัน	ฉัน																		
-	-	=		ฉัน									ผม									
-	+	-							ฉัน				หนู									
-	+	+	กัน	ฉัน		ผม	ฉัน	ฉัน	ดีฉัน				ผม		ฉัน							
			ฉัน	ผม			ผม	ผม					เรา 1									

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
			ผม	ดีฉัน			เรา 1							ฉัน									
			ฉัน																				
			ดีฉัน																				
-	+	=	เรา 1																				
			หนู																				
	=	-	ฉัน	หนู		ดีฉัน								ผม									
			ดีฉัน											เรา 1									
-	=	+	ผม	ผม		ผม																ฉัน	
-	=	=	ฉัน	ผม		ฉัน					ฉัน		ฉัน	ดีฉัน	เรา 1							ฉัน	ฉัน
			ผม	ฉัน		ผม							ผม									เรา 1	โอ
			หนู			เรา 1							เรา									ดีฉัน	
			ดีฉัน			หนู							ดีฉัน									ฉัน	
																						ดีฉัน	
+	-	-	ผม	อู		ผม				ผม	ผม	ฉัน	ดีฉัน									ผม	

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
			เรา 1	ผม		เรา 1			อีจัน	อีจัน												
			จัน	เรา 1		อีจัน			ดีจัน	จัน												
			ดีจัน	ขี้		จัน				ดีจัน												
				จัน		ดีจัน																
				ดีจัน																		
+	-	+		จัน		จัน								ขี้		ผม						
+	+	-	ผม	ผม		ผม								ผม						จัน		
+	+	-		เรา 1																ผม		
+	+	+	ขี้	อู		อู	ขี้	อู		อู	จัน	อู	อู	ผม		ผม			อู			
+	+	+	ผม	จัน		ขี้	จัน	จัน		จัน	ขี้	จัน	จัน			จัน			ขี้			
+	+	+	เรา 1	ผม		จัน	ผม	ผม		เรา 1			ขี้						จัน			
+	+	+	เดียน	เรา 1		ผม	เรา 1	อู		ขี้									ผม			
+	+	+	อู	ขี้		เรา 1	อู												ขี้			
+	+	+	จัน	เดียน		เดียน	จัน															

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
+	+	=				ดีเยี่ยม					เรา 1		ชั่ว					ฉัน						
												ฉัน		ฉัน										
+	=	-	ฉัน	ผม		ฉัน												ผม						
						ผม																		
						ดีฉัน																		
+	=	+	ผม	ผม		ผม									ผม			ฉัน						
			ฉัน			ดีฉัน													ผม					
			ดีเยี่ยม																					
+	=	=	ผม	ผม		อู					เรา 1		กัน		ฉัน			ฉัน		ฉัน				
			เรา 1			ชั่ว						อู		อู		ผม			ผม		ผม			
			ฉัน	ฉัน		ผม						เขา		ฉัน					เรา 1					
				ดีฉัน											ผม					ดีฉัน				
															ชั่ว									
=	-	-	ผม	ดีฉัน							ชั่ว	ฉัน			เรา 1			กัน						

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
									ซีจัน		จัน							ซี				
																		ผม				
																		เรา 1				
																		จัน				
=	-	+					ผม															
=	-	=		ผม																		
=	+	+	ผม	ผม			จัน						จัน					กัน				
				เรา 1														ซี				
				ดีจัน														ผม				
																		เรา 1				
																		จัน				
=	+	=		ดีจัน														ผม				
=	=	-	ผม				จัน											เรา 1				
																		จัน				

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา				
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-			
=	=	-																							
=	=	+	ผม			ผม									เรา 1										
=	=	=	ผม	ผม		ผม												เดือน	๑	เรา		เรา			
			อีจัน	เรา 1		เรา 1													๑	ผม	ผม		จัน		
			จัน	จัน		๑														จัน	เรา 1	เรา 1			
			ดีจัน	ดีจัน																					
			ผม																						
			เรา 1																						
			ไอ																						

ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 1 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 4 แบบ คือ (-) (+/-) (+/=) (+/-/=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ (-) (+/-/=)(+/=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+/-/=)(-)(+/=)

ปัจจัยความสนิทสนม สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+/-)(+)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังของสรรพนามบุรุษที่ 1 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
กระผม	+/-	-	-	+/-
กัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+
กู	+/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ข้า	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+
ฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ดีฉัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เดี๋ยน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ผม	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เรา 1	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	+/-/=	+/-/=	+/-
อ้าว	+/-/=	+/=	+/=	+/-
อีฉัน	+/-/=	-	-	+/-
ไอ	+/=	+/=	+/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+)=คือ อายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม กระผม จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-) หมายถึง กระผมใช้ได้ในความสัมพันธ์ที่ผู้พูดมีอายุมากกว่าผู้ฟัง หรือ ผู้พูดมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง

จากตาราง 4.24 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังได้มากที่สุด ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

ข. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และ ความสุภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พบทั้งหมดจำนวน 14 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. หนู เป็นคำบุรุษสรรพนาม สุภาพ พบใช้ใน 3 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย หรือ คนไม่รู้จัก ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
 - 1.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่มีสถานะทางสังคมไม่สูงกว่า สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้พูด เช่น คนรู้จัก
 - 1.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักอายุน้อยกว่ามีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่เท่ากับผู้พูด และสนิทสนมกัน
2. เอ็ง เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 4 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยา หรือ ผู้ได้บังคับบัญชาที่ไม่สนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา โดยผู้ฟัง มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด
 - 2.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุเท่ากันและสนิทสนมกัน
 - 2.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่สถานะทางสังคมไม่สูงกว่า
 - 2.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า

3. เจ้า เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 3.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจเท่ากัน และสนิทสนมกับผู้พูด
- 3.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด
- 3.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า และไม่สนิทกับผู้พูด

4. มีง เป็นคำบุรุษสรรพนาม ไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 4.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่า และสนิทสนมกับผู้พูด
- 4.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่อายุน้อยกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าสามี
- 4.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุไม่มากกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่สูงกว่าผู้พูด

5. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 7 กรณี คือ

- 5.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่ไม่สนิทสนมกับญาติผู้น้อย โดยผู้ฟังมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 5.2 ใช้แทนผู้ได้บังคับบัญชาที่สนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา โดยผู้ฟังมีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 5.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีที่มีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่สูงกว่าภรรยา
- 5.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่าผู้พูด
- 5.5 ใช้แทนคนรู้จักและไม่รู้จักที่อายุไม่เท่ากับผู้พูด
- 5.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่สนิทกัน คู่รัก
- 5.7 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่อายุน้อยกว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา

6. เรา เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 6.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จัก ผู้ได้บังคับบัญชาที่ไม่สนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา หรือญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกับญาติผู้ใหญ่ โดยผู้ฟังเหล่านี้มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด

- 6.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่า และสนิทสนมกับญาติผู้น้อย
- 6.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุน้อยกว่าและสนิทสนมกับผู้พูด หากไม่สนิทสนมกับผู้พูด ใช้ได้เมื่อ ผู้ฟังเป็นคนรู้จักที่มี สถานะทางสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

7. นาย เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 7.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มี อายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับและไม่สนิทกับผู้พูด
- 7.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่อายุไม่เท่ากัน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้พูด
- 7.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่สนิทกันและ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

8. ลื้อ เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ

- 8.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่ไม่สนิทกับผู้พูด คนไม่รู้จัก หรือ ภรรยา โดยผู้ฟังเหล่านี้มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าผู้พูด
- 8.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่อายุไม่มากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ต่ำกว่า และสนิทสนมกันกับผู้พูด
- 8.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และไม่สนิทกับผู้พูด หากสนิทกับผู้พูด ใช้เมื่อสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่าผู้พูด

9. ตัว เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 5 กรณี คือ

- 9.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีหรือภรรยาที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับกับผู้พูด
- 9.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และสนิทสนมกับผู้พูด
- 9.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับกับผู้พูด
- 9.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็น เพื่อนที่อายุเท่ากันและมี สถานะทางสังคมเท่ากับกับผู้พูด
- 9.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับกับผู้พูด

10. ท่าน เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 10.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด
 - 10.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ที่สนิทสนมกับผู้พูด คนไม่รู้จัก ที่มีอายุมากกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด
 - 10.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนรู้จักที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ต่ำกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้พูด หากสนิทสนมกัน ใช้เมื่อเป็นคนรู้จักที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด
- 11 . หล่อน เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 2 กรณี คือ
- 11.1 ใช้แทนผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ต่ำกว่า เช่น ผู้ใต้บังคับบัญชา ญาติผู้น้อยที่สนิทสนมกับผู้พูด
 - 11.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อน ที่อายุเท่ากัน สถานะทางสังคมเท่ากัน และสนิทสนมกับผู้พูด
13. แก เป็นคำบุรุษสรรพนาม ไม่สุภาพ ใช้ใน 8 กรณี คือ
- 13.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าและไม่สนิทสนมกับผู้พูด
 - 13.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นภรรยา คนรู้จักที่มีอายุน้อยกว่า และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าผู้พูด
 - 13.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นสามีที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด
 - 13.4 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รักที่มีอายุและสถานะทางสังคมเท่ากันกับผู้พูด
 - 13.5 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และไม่สนิทสนมกับผู้พูด หากใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันใช้เมื่อ ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นอายุเท่ากับผู้พูด โดยไม่จำกัดสถานะภาพ
 - 13.6 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคนไม่รู้จักที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันกับผู้พูด
 - 13.7 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อยที่อายุน้อยกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่สูงกว่า และไม่สนิทสนมกับผู้พูด หากสนิทสนมกับผู้พูด สามารถใช้โดยไม่จำกัดสถานะภาพ
 - 13.8 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นเพื่อนที่สนิทที่มีอายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันกับผู้พูด

14. คุณ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 3 กรณี คือ
- 14.1 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นคู่รัก เพื่อนที่สนิทกัน คนรู้จัก หรือ คนไม่รู้จัก ของผู้พูด
 - 14.2 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า อายุไม่เท่ากันกับผู้พูด
 - 14.3 ใช้แทนผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่ ที่อายุมากกว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากัน และสนิทสนมกับผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และคุณภาพ ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การใช้สรรพนามบุรุษที่2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสัมพันธ์ ในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
-	-	-	คุณ	คุณ	คุณ				คุณ	คุณ	เรา	เธอ		หนู	คุณ		คุณ					คุณ	
			หนู	หนู					เธอ	เธอ			เจ้า	เธอ								เธอ	
			เธอ	เธอ					เอ็ง	เอ็ง			หนู	เอ็ง								เอ็ง	
			เอ็ง	แก		เรา			หล่อน	แก			เธอ	แก								แก	
			แก	เอ็ง		เจ้า				หล่อน			เอ็ง	เจ้า								สี่	
			เรา	สี่		เอ็ง				เรา			แก	เธอ								มิ่ง	
				เรา		สี่				นาย			หล่อน	สี่									
													สี่										
													มิ่ง										
													เรา										
													ตัว										
													นาย										
-	-	+		คุณ		คุณ																	
-	-	=				เธอ							เธอ					เธอ					

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา			
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-		
-	+	-							เธอ															
-	+	+	คุณ	คุณ		คุณ	คุณ	คุณ					แม่	เธอ			คุณ							
			หนู	เธอ		นาย		ท่าน						พี่										
			เอ็ง	แม่																				
			เรา	เอ็ง																				
-	=	-	คุณ	คุณ		คุณ							เจ้า		คุณ									
			เธอ	หนู																				
-	=	+	เธอ	คุณ		คุณ																		
			เรา	เธอ																				
				เรา																				
-	=	=	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ						เรา	เธอ	คุณ	คุณ		คุณ					คุณ		
			เอ็ง	เธอ		เธอ								มีง	แม่	เธอ		พี่					เธอ	
						แม่								นาย				มีง						

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
														แม่									
														พี่									
+	-	-	คุณ	คุณ	คุณ				คุณ	คุณ				เรา		คุณ		คุณ					
					นาย					เธอ	แม่												
+	-	+		เธอ																			
+	-	=													นาย								
+	+	-	คุณ			คุณ																	
+	+	+	เธอ	ท่าน		คุณ	คุณ	คุณ			ท่าน		เรา		คุณ		เธอ		คุณ				
			คุณ	คุณ		เธอ	ท่าน	ท่าน				แม่		เธอ		คุณ		พี่					
			ท่าน			ท่าน																	
+	+	=		เธอ													เธอ						
+	=	-		คุณ		คุณ							คุณ				เธอ						
+	=	+	คุณ	คุณ		คุณ																	

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
+	=	=	คุณ	คุณ		เธอ					ตัว		คุณ		คุณ					คุณ		คุณ				
				เรา		คุณ						คุณ		เอ็ง							เธอ					
						นาย								นาย								ปู่				
=	-	-							เธอ	แม่				เธอ	เธอ		เธอ									
														นาย	หล่อน											
															เอ็ง											
=	+	+					ท่าน								คุณ		เธอ									
																		คุณ								
																			นาย							
																				เอ็ง						
																				แม่						
=	=	-				คุณ									เอ็ง		แม่									

ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่ 2 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 3 แบบ คือ $(-)(+/-/=-)(-/=-)$

ปัจจัยสถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ $(+)(+/-/=-)(-/=-)$

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ $(+/-/=-)(-/=-)(+)(-)$

ปัจจัยความสนิทสนม สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ $(+)(+/-)$

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 2 ตาม
ปัจจัยทางสังคมในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

คำบุรุษ สรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เจ้า	-	-/=	-	+/-
ตัว	+/-/=	-/=	-/=	+
ท่าน	+/-/=	+	+	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
นาย	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
มึง	-	-/=	-/=	+
ยู	+/-/=	-/=	-/=	+
เรา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
ลื้อ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หนู	-	+/-/=	+/-/=	+/-
หล่อน	-/=	-/=	-/=	+/-
เอ็ง	-/=	+/-/=	+/-/=	+/-

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือสนิทสนม และ(-) คือไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+)คืออายุมากกว่า (=) คืออายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือสถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือสถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-/=) หมายถึง ใช้ได้ทั้งในความสัมพันธ์ที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือ ผู้ฟังมีอายุน้อยกว่าผู้พูด หรือ เท่ากับผู้พูด

จากตาราง 4.26 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ

ค. การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุขภาพ

สรรพนามบุรุษที่ 3 ที่พบทั้งหมดจำนวน 8 คำ แต่ละคำสามารถจำแนกความหมายตามลักษณะความสุขภาพของคำบุรุษสรรพนาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังนี้

1. หล่อน เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 1.1 ใช้พูดถึงคนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้น้อย คู่รัก ที่มีอายุน้อยกว่าและไม่สนิทสนมกันกับผู้ฟังหากพูดกับผู้ฟังที่สนิทกันจะพูดถึงคนที่อายุน้อยกว่าหรือสูงกว่าก็ได้ แต่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต้องต่ำกว่าผู้พูด เช่น ใช้พูดถึง คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ญาติผู้น้อย คู่รัก
2. อี เป็นคำบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ และเป็นคำยืมจากภาษาจีนแต้จิ๋ว ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 2.1 ใช้พูดถึงญาติผู้น้อย ที่อายุน้อยกว่า และมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเท่ากันและสนิทสนมกันกับผู้พูด
3. มัน เป็นบุรุษสรรพนามไม่สุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 3.1 ใช้พูดถึงผู้ได้บังคับบัญชา คนรู้จัก คนไม่รู้จัก คู่รัก ญาติผู้น้อย เพื่อน ภรรยา ที่สนิท สนมกัน
4. เขา เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ
 - 4.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้

5. เธอ เป็นคำบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

5.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้

6. ท่าน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

6.1 ใช้พูดถึง ผู้บังคับบัญชา ญาติผู้ใหญ่ คนรู้จัก คนไม่รู้จักที่มีสถานะทางสังคมหรือสถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าผู้พูด

7. แก เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

7.1 เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง สามารถใช้ได้ในทุกคู่ความสัมพันธ์ และใช้ได้กับคนทุกวัย ทุกสถานะ และจะสนิทสนมหรือไม่สนิทสนมกับผู้พูดก็ได้

8. คุณท่าน เป็นบุรุษสรรพนามสุภาพ ใช้ใน 1 กรณี คือ

8.1 ใช้พูดถึงผู้บังคับบัญชา คนรู้จัก ญาติผู้ใหญ่ คนไม่รู้จัก ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าผู้พูด

เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่เหมือนหรือแตกต่างกันยิ่งขึ้น ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอการใช้และความหมายของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ผู้วิจัยเสนอไปแล้ว ในรูปตารางการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความสุภาพ ดังตารางที่ 4 27

ตารางที่ 4.27

การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามบทบาททางสังคม ปัจจัยทางสังคม และความรู้สึก ในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		ตามี		ภรรยา					
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-				
-	-	-	เธอ	เธอ		มัน			เขา	เธอ	เธอ		มัน	อี	เธอ							เธอ				
			อี	หัดอน		เขา			เขา	มัน	เขา		เขา	มัน										หัดอน		
			มัน	มัน		เจ้าหัดอน			มัน	เขา			แม	เขา											มัน	
			เขา	เขา		แม							อี	แม											เขา	
			แม	แม											คุณ											
-	-	+	เขา	มัน								เขา											เขา			
				เขา																						
-	-	=		เขา									แม													
													เขา													
-	+	-													เขา											
-	+	+	เธอ	เธอ		ท่าน	เขา	เธอ		เขา			เขา	เขา				แม	เธอ							
			มัน	มัน		มัน	ท่าน	เขา		เขา				มัน					เธอ							
			เขา	เขา		เขา	เธอ	มัน																		
			แม	แม		แม	แม	ท่าน																		

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
				คุณ				แม่														
-	+	=	เขา										เขา	เขา								
-	=	-	เธอ						เขา				เขา	มัน	เขา		เขา					
			มัน																			
			เขา																			
-	=	+	เขา	เธอ																		
			มัน																			
-	=	=	มัน	เขา		มัน					เขา		เขา	เขา	แม่		เขา	เขา				เขา
			เขา	เธอ		เขา							แม่	มัน								
			แม่										มัน									
			มัน																			
			เขา																			
+	-	-	ท่าน	มัน		เขา			เขา	เขา	ท่าน	เขา		มัน			เขา					
			เธอ	เขา					แม่	แม่	เขา											
			แม่	แม่						มัน	เธอ											

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา	
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-
+	-	-	เขา																			
+	-	+	แม่	เขา								เขา			เขา							
+	+	-	ท่าน	เขา		เขา														เขา		
			เขา																			
+	+	+	ท่าน	ท่าน		เขา	ท่าน	ท่าน		เขา	เธอ	เขา			เขา		เขา		เขา			
			เขา	เขา			คุณ	เขา			ท่าน	อี						อี				
			แม่	มัน			แม่	แม่			เขา								มัน			
+	+	=		แม่			เขา	คุณ			แม่								แม่			
			ท่าน									แม่	แม่									
+	=	-	เขา	เขา		เขา				เขา								เขา				
				แม่																		
+	=	+	เขา	เธอ		เขา												เขา				
				เขา																		
+	=	=	เธอ	เธอ		เขา					เขา	เขา		เขา			แม่		เขา		เขา	

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

A	SR		คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		คู่รัก		เพื่อน		สามี		ภรรยา		
	S	E	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	I+	I-	
+	=	=	เขา	เขา		มัน					แม่							เขา					
			แม่	แม่								แม่											
=	-	-		แม่							เขา	เขา		เขา	เขา		เขา	เขา					
																		มัน	มัน				
=	-	+				เขา											เธอ	เขา					
=	-	=																มัน					
=	+	+	เขา	เขา		เธอ	ท่าน	เขา										เขา					
				แม่																			
=	+	=		เขา																			
=	=	-				เขา					เขา		เขา				เขา	เขา	เขา				
																		มัน					
=	=	+	เขา															เขา					
				เธอ		เขา										เขา		เขา	มัน	เขา		เขา	
				เขา														เขา	มัน	เขา			
=	=	=		แม่																			

ต่อไปผู้วิจัยจะนำสรรพนามบุรุษที่ 3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด ตามปัจจัยทางสังคมที่ละปัจจัยเพื่อดูว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยกำหนดแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ให้แตกต่างกันอย่างไร ผลการจำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยทางสังคมทั้ง 4 ปัจจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เมื่อนำคำสรรพนามบุรุษที่3 มาจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดในปัจจัยต่างๆแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยมีการจำแนกแบบและจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้ไม่เท่ากัน ดังนี้

ปัจจัยอายุ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 3 แบบ คือ (-) (+/-) (+/!=)

สถานะทางสังคมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่ 3 ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/!=)

ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ (+) (-) (+/!=)

ปัจจัยความสนิทสนมสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ตามปัจจัยความสนิทสนม ออกเป็น 2 แบบ คือ (+) (+/-)

จากการอธิบายข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่3 ตามปัจจัยทางสังคม ได้ดังตารางที่

ตารางที่ 4.28 การจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดของสรรพนามบุรุษที่3 ตามปัจจัยทางสังคมในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

คำบุรุษสรรพนาม	A	S	E	I
แก	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เขา	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
คุณท่าน	+	+	+	+/-
ท่าน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
เธอ	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
มัน	+/-/=	+/-/=	+/-/=	+/-
หล่อน	-	-	-	+/-
อ	-	+/-/=	+/-/=	+

หมายเหตุ

1. I คือ ความสนิทสนมซึ่งแบ่งเป็น (+) คือ สนิทสนม และ(-) คือ ไม่สนิทสนม
2. A คือ อายุ ซึ่งแยกเป็น(-) คืออายุน้อยกว่า(+) คือ อายุมากกว่า(=) คือ อายุเท่ากัน
3. S คือ สถานะทางสังคมซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางสังคมสูงกว่า (-) คือ สถานะทางสังคมต่ำกว่า (=) คือ สถานะทางสังคมเท่ากัน
4. E คือ สถานะทางเศรษฐกิจซึ่งแยกเป็น (+) คือ สถานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า(-) คือ สถานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า และ(=) คือ สถานะทางเศรษฐกิจเท่ากัน
5. ตัวอย่างการอ่านตาราง เริ่มอ่านในแนวตั้ง เช่น ช่อง A บุรุษสรรพนาม แก จัดอยู่ในแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดตามปัจจัยอายุ ที่มีลักษณะเป็น (+/-) หมายถึง ใช้ได้ทั้งในความสัมพันธ์ที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุมากกว่าผู้พูด หรือ ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุน้อยกว่า หรือเท่ากันกับผู้พูด

จากตาราง 4.28 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยสามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้จำนวนแตกต่างกัน โดยปัจจัยอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดได้มากกว่าปัจจัยอื่นๆ ซึ่งหมายความว่า สรรพนามบุรุษที่ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยอายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ในการจำแนกความแตกต่างของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูดมากกว่าปัจจัยทางสังคมอื่นๆ

4.4.4 ความเหมือนและความแตกต่างสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ใน สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยมีความเหมือนและแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จำนวนคำ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนคำต่างกัน คือ สรรพนามบุรุษที่ 2 มีจำนวนคำมากที่สุด คือ 18 คำ สรรพนามบุรุษที่ 1 มีจำนวน 16 คำ และบุรุษที่ 3 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 13 คำ

2. ประเภททางไวยากรณ์ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีการจำแนกใช้บุรุษสรรพนามตามพจน์ เพศ ต่างกัน คือ บุรุษที่ 1 และ 2 มีการจำแนกพจน์ออกเป็น 3 พจน์ คือ เอกพจน์ ทวิพจน์ และพหูพจน์ โดยเอกพจน์จำแนกออกตามเพศ เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชาย และเพศหญิง แต่ทวิพจน์ และพหูพจน์ ไม่แยกเพศ ส่วนบุรุษที่ 3 มีการจำแนกออกเป็น 3 พจน์ เช่นเดียวกับ บุรุษที่ 1 และ 2 แต่เอกพจน์จำแนกออกตามเพศ ได้เป็นใช้เฉพาะเพศหญิงเพียงอย่างเดียว ส่วนพหูพจน์และทวิพจน์ไม่แยกเพศ

3. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม การใช้และความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ถูกจำแนกออก ความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคูรััก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

4. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีลักษณะเหมือนกัน คือ มีปัจจัยทางสังคมที่จำแนกการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง 4 ปัจจัย เหมือนกัน คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจและความสนิทสนม แต่มีการให้ความสำคัญกับแต่ละปัจจัยไม่เท่ากัน นอกจากนี้ บุรุษสรรพนามแต่ละคำยังมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพด้วย

5. เมื่อนำคำบุรุษสรรพนามในแต่ละบุรุษมาจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม 4 ปัจจัย คือ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะ

ทางสังคม และความสนิทสนม พบว่าแต่ละบุรุษมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และ ผู้ที่ถูกกล่าวถึง ตามปัจจัยทางสังคมแต่ละปัจจัยแตกต่างกันไป ดังนี้

สรรพนามบุรุษที่ 1 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุได้ 4 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 3 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 3 แบบ จำแนกแบบความสัมพันธ์ตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 2 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูด ตามปัจจัยอายุได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 4 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

สรรพนามบุรุษที่ 3 สามารถจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับ ผู้พูดตามปัจจัยอายุได้ 3 แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยสถานะทางสังคมได้ 3 แบบ จำแนกแบบ จำแนกตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจได้ 4แบบ จำแนกแบบตามปัจจัยความสนิทสนมได้ 2 แบบ

เมื่อนำจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัย อายุ ปัจจัยสถานะทางสังคม ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ และปัจจัยความสนิทสนม ของแต่ละ บุรุษมาเปรียบเทียบกันจะแสดงให้เห็นว่า แต่ละบุรุษให้ความสำคัญกับปัจจัยแต่ละปัจจัยในการ จำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง ต่างกัน คือ

สรรพนามบุรุษที่1 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ตามปัจจัยอายุ มากกว่า บุรุษที่ 2 และ3 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่1 ให้ความสำคัญกับการจำแนกแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังตามปัจจัยอายุมากกว่า บุรุษที่ 2 และ3 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัย อายุ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังในสรรพนามบุรุษที่1 ให้แตกต่าง กันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่2 และ 3

สรรพนามบุรุษที่1 2 และ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและ ผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยสถานะทางสังคมเท่ากัน แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่1 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยสถานะทางสังคมในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ ที่ถูกกล่าวถึงเท่ากัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยสถานะทางสังคมมีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความ สัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงในสรรพนามบุรุษที่1 บุรุษที่2 และ 3 ให้แตกต่าง เท่าๆ กัน

สรรพนามบุรุษที่ 2 ซึ่งมีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัย สถานะทางเศรษฐกิจมากกว่า บุรุษที่1 และ3 แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 ให้ความสำคัญ กับการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังผู้พูดตามปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจมากกว่า บุรุษที่

1 และ 3 หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยสถานะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟัง ผู้พูดในสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้แตกต่างกันมากกว่าสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3

สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีจำนวนแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยความสนิทสนมเท่ากัน แสดงให้เห็นว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ให้ความสำคัญกับปัจจัยความสนิทสนมในการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง เท่ากัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ปัจจัยความสนิทสนมมีอิทธิพลต่อการจำแนกแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงในสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และ 3 ให้แตกต่างกัน

4.5 สรุป

การเปรียบเทียบสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ของแต่ละสมัย พบว่าทั้ง 4 สมัย สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีความแตกต่างและเหมือนกัน คือ

1. ความแตกต่างในเรื่องจำนวนคำ คือ ในทุกสมัยจำนวนคำที่พบแต่ละบุรุษมีจำนวนต่างกัน

2. ประเภททางไวยากรณ์ สรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ทั้ง 4 สมัยมีการจำแนกใช้บุรุษสรรพนามตามพจน์ เพศ ต่างกัน คือ บุรุษที่ 1 และ 2 มีการจำแนกพจน์ออกเป็น 3 พจน์ คือ เอกพจน์ ทวิพจน์ และพหูพจน์ โดยเอกพจน์จำแนกออกตามเพศ เป็นบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชาย และเพศหญิง แต่ทวิพจน์ และพหูพจน์ ไม่แยกเพศ ส่วนบุรุษที่ 3 มีการจำแนกออกเป็น 3 พจน์ เช่นเดียวกับ บุรุษที่ 1 และ 2 แต่เอกพจน์จำแนกออกตามเพศ ได้เป็นใช้เฉพาะเพศหญิงเพียงอย่างเดียว ส่วนพหูพจน์และทวิพจน์ไม่แยกเพศ

3. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 ถูกจำแนกออก ความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม 7 คู่ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างคูรัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

4. การใช้และความหมายของบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคม ของสรรพนามบุรุษที่ 1 2 และ 3 มีลักษณะเหมือนกัน คือ มีปัจจัยทางสังคมที่จำแนกการใช้และความหมายของคำบุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง 4 ปัจจัยเหมือนกัน คือ อายุ สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ และความสนิทสนม แต่มีการให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 4 ไม่เท่ากัน นอกจากนั้น บุรุษสรรพนามแต่ละคำยังมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะทางภาษาของคำบุรุษสรรพนามในเรื่องความสุภาพด้วย